

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W DŁUGOŁĘCE

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
ZA 2018 ROK**

Spis treści

1.	Informacje podstawowe.....	3
1.1.	Podstawy prawne działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	3
1.2.	Wielkość i struktura zatrudnienia	3
1.3.	Realizacja planu finansowego.....	5
2.	Świadczenia udzielone w ramach pomocy społecznej	9
2.1.	Rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną.....	9
2.2.	Powody udzielonej pomocy	11
2.3.	Udzielone świadczenia w ramach zadań własnych.....	14
2.4.	Udzielone świadczenia w ramach zadań zleconych.....	18
2.5.	Program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	19
2.6.	Praca socjalna jako narzędzie poprawy sytuacji społecznej mieszkańców Gminy.....	21
3.	Ogólna charakterystyka działalności wybranych grup zadaniowych.....	25
3.1.	Karta Dużej Rodziny.....	25
3.2.	„Bank Żywności”	26
3.3.	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	27
3.4.	Dodatek mieszkaniowy i energetyczny.....	28
3.5.	Asystent rodziny	28
3.6.	Pieczą zastępczą.....	31
3.7.	Zespół Interdyscyplinarny i działania GOPS w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie ³²	
3.8.	Działania na rzecz osób bezdomnych w Gminie Długoleka.....	34
3.9.	Program „Spełnić choć jedno marzenie” – działania na rzecz osób niepełnosprawnych	37
4.	Udzielone świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawcze	38
4.1.	Świadczenia rodzinne	38
4.2.	Świadczenia „Za życiem”	41
4.3.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego.....	42
4.4.	Świadczenia wychowawcze „500 plus”.....	43
	Analiza wydatkowanych środków oraz efektów rzeczowych wynikających z realizacji zadania 500 plus	44
4.5.	Świadczenie „Dobry start”	46
	Podsumowanie oraz potrzeby w zakresie pomocy społecznej	46
	Spis tabel	48
	Spis rysunków	48

1. Informacje podstawowe

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce jest jednostką organizacyjną gminy Długołęka, powołaną do realizacji zadań pomocy społecznej. Zgodnie z zapisem – art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku „Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy całoroczne sprawozdanie z działalności oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej”

1.1. Podstawy prawne działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Podstawowym aktem prawnym, na podstawie którego realizowane są zadania przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Oprócz zadań wynikających z ustawy zasadniczej, Ośrodek realizuje również zadania wynikające z następujących ustaw:

- 1) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- 2) ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 3) ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 4) ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- 5) ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- 6) ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne,
- 7) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 8) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 9) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 10) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 11) ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- 12) ustawy z dnia 04 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 13) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- 14) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 15) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 16) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start".

1.2. Wielkość i struktura zatrudnienia

Wielkość zatrudnienia w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce – według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku – wynosiła 34 osób. W porównaniu z rokiem poprzedzającym, nastąpił

wzrost zatrudnienia – 1 etat związany z obsługą programu „Dobry Start”, 0,3 etatu opiekunki środowiskowej, zatrudnionej z programu „Opieka 75+” oraz 2 etaty pracowników socjalnych, które związane są z koniecznością dostosowania do wymogów ustawowych. Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej powinien zatrudniać 15 pracowników socjalnych. Zgodnie z art. 110 ust. 11 Ustawy o pomocy społecznej ośrodek zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników. W ostatnim czasie obserwuje się niższe w porównaniu do lat ubiegłych zainteresowanie pracą w zawodzie pracownika socjalnego. W 2018 roku, był ciągły nabór na stanowisko pracownika socjalnego, udało się uzupełnić 2 etaty pracowników socjalnych, którzy spełnili niezbędne wymagania. We wrześniu 2018 roku zostało powierzone pełnienie obowiązków zastępcy kierownika, specjalście pracy socjalnej, z tego powodu zmniejszyła się liczba specjalistów pracy socjalnej. Pomimo obsadzenia 2 etatów, liczba zatrudnionych nadal jest mniejsza od liczby rzeczywistych, wymaganych etatów.

Tabela 1. Wielkość zatrudnienia w GOPS Długoleka w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	Wymiar zatrudnienia (etaty)		
	2016	2017	2018
Kierownik	1	1	1
Zastępca kierownika	0	1	1
Główna księgowa	1	1	1
Starsza Księgowa	1	1	1
Referent ds. księgowych	0	0	1
Pracownicy socjalni ogółem, w tym:	12	10	11
Pracownicy socjalni	6	2	4
Specjaliści pracy socjalnej	5	7	6
Starszy specjalista pracy socjalnej	1	1	1
Aspirant pracy socjalnej	1	1	0
Referent	1	0	1
Pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	2	2	3¹
Pozostali pracownicy, w tym:	10	13	14
pracownicy działu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych, świadczeń „Dobry Start”	7	9	10
pracownik ds. administracyjnych	0	1	1

¹ Zatrudniony pracownik do wykonywania usług opiekuńczych na umowę o pracę w wymiarze czasu pracy 0,3

asystenci rodziny	2	2	2 ²
pracownik obsługi utrzymania czystości	0,5	0,5	0,5
Ogółem liczba osób zatrudnionych	27	30	34
Ogółem wymiar etatów	26,5	29,5	33,2

1.3. Realizacja planu finansowego

Wykonanie wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy w Długołęce w 2018 roku.

	2017 r.	2018 r.
DZIAŁ 851 OCHRONA ZDROWIA	14.220,00	9450,00
Wydatki na obsługę osób nieposiadających ubezpieczenia zdrowotnego (zadania zlecone)	10.485,00	6.163,00
Składki na ubezpieczenie społeczne (zadania zlecone)	1.806,00	1.061,00
Składki na fundusz pracy (zadania zlecone)	256,00	151,00
Zakup materiałów i wyposażenia (zadania zlecone)	667,00	1.081,00
Zakup pozostałych usług (zadania zlecone)	484,00	839,00
Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych (zadania zlecone)	308,00	0,00
Koszty delegacji służbowych krajowych	214,00	155,00
DZIAŁ 852 POMOC SPOŁECZNA	2.527.050,15	2.769.132,84
ROZDZIAŁ 85202 DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	431.869,18	439.362,03
Opłata za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej (zadanie własne)		
ROZDZIAŁ 85203 OŚRODKI WSPARCIA (Opłata za pobyt w schronisku dla os. Bezdomnych)	0,00	12.609,23
ROZDZIAŁ 85205 ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE * Dofinansowanie otrzymane z MPRIIPS w ramach Programu Ochronowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Przeciwdziałaniu Przemocy”	34.920,51	19.689,47
Wynagrodzenia osobowe pracowników	4.011,00 *	0,00
Składki na ubezpieczenie społeczne	690,70*	455,47
Składki na fundusz pracy	98,27*	24,99
Wynagrodzenia z tytułu umów o dzieło i zleceń	3300,00*	3.001,04

² dodatkowo 1 asystent rodziny zatrudniony na umowę zlecenie w wymiarze czasu pracy 0,2

	450,00	
Zakup materiałów i wyposażenia	684,17 6455,52*	3.771,97
Zakup pozostałych usług (obsługa prawna, konferencja, pakiety edukacyjne)	8.618,93* 10.611,92	12.436,00
RODZIAŁ 85213 SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE OPŁACANE ZA OSOBY POBIERAJĄCE NIEKTÓRE ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ, NIEKTÓRE ŚWIADCZENIA RODZINNE Składki na ubezpieczenie zdrowotne (zadania zlecone i dotacje do zadań własnych)	32.121,63	38.659,01
ROZDZIAŁ 85214 ZASIŁKI I POMOC W NATURZE ORAZ SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I RENTOWE	201.939,00	180.334,00
zasiłki celowe, zasiłki okresowe (zadania własne i dotacja do zadań własnych)	199.652,00	179.287,00
Wydatki z tytułu pochówków zmarłych (zadania własne)	2.287,00	1.047,00
ROZDZIAŁ 85215 DODATKI MIESZKANIOWE Dotłaty do wydatków mieszkaniowych (zadania własne)	3.762,45	1.990,55
ROZDZIAŁ 85216 ZASIŁKI STAŁE Zasiłki stałe, sfinansowane z dotacji na zadania własne	140.872,52	170.444,96
ROZDZIAŁ 85219 OSRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	1.364.530,85	1.604.604,99
Ekwiwalent dla pracowników socjalnych za używanie odzieży (dotacja do zadań własnych i zadanie własne)	5.901,89	7.117,99
Wynagrodzenie opiekunów prawnych (zadania zlecone)	62.790,88	63.837,10
Wynagrodzenia osobowe pracowników (zadania własne i dotacja do zadań własnych)	946.437,38	1.066.703,65
Dodatkowe wynagrodzenie roczne (zadania własne)	59.717,76	63.241,03
Składki na ubezpieczenia społeczne (zadania własne)	117.215,10	177.688,03
Składki na fundusz pracy (zadania własne)	13.840,61	17.211,03
Wynagrodzenia bezosobowe z tytułu umów zleceń i umów o dzieło (zadania własne)	11.826,55	16.209,20
Zakup materiałów i wyposażenia (zadania własne)	38.261,10	39.791,66
Zakup energii elektrycznej, wody oraz opału (zadania własne)	7.704,28	9.086,29
Badania lekarskie pracowników wynikające z przepisów (zadania własne)	2.030,00	1.438,00
Zakup pozostałych usług (zadania własne)	49.235,73	83.102,51
Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych (zadania własne)	5.765,99	7.717,00
Podróże służbowe krajowe -- (zadania własne i zadania zlecone)	14.423,41	18.131,35
Różne opłaty i składki ubezpieczeniowe (zadania własne)	564,16	552,15
Odpis na ZFSS (zadania własne)	20.156,22	24.900,00
Wydatki z tytułu opłat za wydanie zaświadczeń o niekaralności (zadania własne)	120,00	0,00

Wydatki na szkolenia pracowników (zadania własne)	8.539,79	7.878,00
ROZDZIAŁ 85228 USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE (zadania własne)	140.488,58	143.853,46
Wynagrodzenia osobowe pracowników	111.495,48	110.396,84
Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3.896,11	8.334,62
Ubezpieczenie społeczne	19.770,09	20.398,54
Składki na FP	2.812,84	2.351,46
Wynagrodzenia bezosobowe– usługi opiekuńcze	142,74	0,00
Odpis na ZFSS	2.371,32	2.372,00
ROZDZIAŁ 85230 POMOC W ZAKRESIE DOŻYWIANIA	101.888,00	102.000,00
Dożywianie dzieci w szkole/zasiłki – (zadania własne); (dotacja do zadań własnych)	101.888,00	102.000,00
ROZDZIAŁ 85278 Usuwanie klęsk żywiołowych	21.113,00	0,00
ROZDZIAŁ 85295 POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ Program: "Spełnić choć jedno marzenie" zadania własne	53.544,43	55.585,14
Ubezpieczenie społeczne (zadania własne)	2.834,00	2.526,17
FP (zadania własne)	122,01	183,02
Wynagrodzenia bezosobowe (z tytułu umów zlecenia)	18.180,00	16.618,00
Zakup materiałów i wyposażenia	4.912,36	5.818,76
Zakup pozostałych usług (wydatki dotyczące przewozu osób niepełnosprawnych na zajęcia, opłat za zajęcia terapeutyczne)	27.282,36	30.223,05
Różne opłaty i składki (ubezpieczenia)	213,70	216,14
DZIAŁ 854 EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (zadania własne i dotacja do zadań własnych)	42.332,80	36.271,45
DZIAŁ 855 RODZINA	24.645.341,29	27.004.590,89
ROZDZIAŁ 85501 ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE	19.345.693,64	19.940.700,02
Świadczenia wychowawcze (zadania zlecone)	19.055.509,00	19.651.072,63
Wynagrodzenia osobowe pracowników (zadanie zlecone)	170.119,00	177.438,51
Dodatkowe wynagrodzenie roczne (zadania zlecone)	2.120,00	12.343,00
Składki na ubezpieczenie społeczne (zadania zlecone)	32.346,00	33.215,00
Składki na fundusz pracy (zadanie zlecone)	4.443,00	4.409,00
Wynagrodzenia bezosobowe (zadanie zlecone)	18.362,00	17.483,00
Zakup materiałów (utworzenie i wyposażenie nowych stanowisk, materiały biurowe, pieczątki i druki) (zadania zlecone)	19.938,00	11.116,00
Opłaty za dostawę energii elektrycznej (zadania zlecone)	1.000,00	771,00

Badania lekarskie pracowników (zadania własne)	322,00	556,00
Zakup pozostałych usług (zadania zlecone)	33.181,00	21.247,00
Opłaty z tyt. zakupu usług telekomunikacyjnych (zadania zlecone)	1.420,00	523,00
Koszty delegacji służbowych krajowych (zadania zlecone)	35,00	70,20
Odpis na ZFSS (zadania zlecone)	4.742,64	4.743,00
Szkolenia pracowników (zadania zlecone)	2.156,00	1.570,68
ROZDZIAŁ 85502 ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO ORAZ SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	5.018.582,32	5.354.349,24
Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny (zadanie zlecone)	4.529.331,52	4.822.783,44
Wynagrodzenia osobowe pracowników – (zadanie zlecone i zadania własne)	195.651,00	187.090,00
Dodatkowe wynagrodzenie roczne (zadania zlecone i zadania własne)	11.108,34	10.086,07
Składki na ubezpieczenie społeczne (zadania zlecone i zadania własne)	223.365,92	289.369,00
Składki na fundusz pracy (zadanie zlecone)	3.128,00	3.705,98
Wynagrodzenia bezosobowe – (zadanie zlecone i zadania własne)	8.580,70	1.373,00
Zakup materiałów (zadania zlecone i zadania własne)	11.686,00	7.477,00
Opłaty za dostawę energii elektrycznej (zadania własne)	932,00	953,00
Zakup usług pozostałych (zadania zlecone)	25.268,75	23.773,00
Opłaty z tyt. zakupu usług telekomunikacyjnych (zadania zlecone)	868,00	888,00
Koszty delegacji służbowych krajowych (zadania własne)	66,13	148,00
Odpis na ZFSS – (zadanie zlecone), (zadania własne)	7.113,96	4.743,00
Wydatki za szkolenia pracowników (zadania zlecone i zadania własne)	1.482,00	1.582,75
ROZDZIAŁ 85503 KARTA DUŻEJ RODZINY	853,58	918,44
ROZDZIAŁ 85504 WSPIERANIE RODZINY	158.780,89	1.598.649,48
Wynagrodzenie osobowe pracowników (zadania własne i dotacje do zadań własnych)	103.885,18	135.843,74
Dodatkowe wynagrodzenie roczne (zadania własne)	7.470,10	6.385,10
Składki na ubezpieczenie społeczne (zadanie własne)	20.175,10	21.207,76
Składki na fundusz pracy (zadanie własne)	2.602,40	3.375,29
Wynagrodzenia bezosobowe (zadanie własne i dotacja do zadań własnych)	12.268,22	14.024,80
Zakup materiałów (zadanie własne)	918,42	6.313,50
Koszty delegacji służbowych krajowych (zadanie własne)	7.422,15	6.994,01
Odpis na ZFSS (zadanie własne)	2.371,32	2.372,00

Wydatki za szkolenia pracowników (zadanie własne)	1.668,00	808,42
Zakup usług pozostałych	0,00	2.839,49
Świadczenie „Dobry start”	0,00	1.393.800,00
ROZDZIAŁ 85508 RODZINY ZASTĘPCZE (zadanie własne)	113.182,86	109.973,71
ROZDZIAŁ 85595 POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ Świadczenie za życiem (zadanie zlecone)	8.248,00	uwzględnione w Rozdziale 85502

2. Świadczenia udzielone w ramach pomocy społecznej

2.1. Rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie przezwyciężenia przez osoby i rodziny trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne cele, zasoby i możliwości. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb.

Pomoc społeczna udzielana jest jeśli spełnione są następujące warunki: kryterium dochodowe oraz wystąpienie trudnej sytuacji życiowej, której nie mają możliwości samodzielnie przezwyciężyć, biorąc w szczególności pod uwagę przesłanki wynikające z art. 7 ustawy o pomocy społecznej - ubóstwa, bezrobocia, sieroctwa, bezdomności, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizmowi i narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej. Od 2018 r. obowiązuje kryterium dochodowe³ w pomocy społecznej, zgodnie z którym prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje:

1. osobie samotnej gospodarującej, której dochód nie przekracza 701 zł
2. osobie w rodzinie, w której dochód nie przekracza kwoty 528 zł

Powyższe kryteria i okoliczności, z powodu których udziela się świadczeń, wymienione w art.7, decydują o strukturze osób korzystających z pomocy społecznej. Przy czym wystarczy wystąpienie co najmniej jednego z powodów zawartego w art.7 aby skutecznie domagać się świadczenia pieniężnego. Propozycja wyboru rodzaju świadczenia należy do kompetencji organu pomocy. Wysokość świadczenia, jeżeli nie jest określona odpowiednim przepisem (zasilek stały, zasilek okresowy), należy do uznania administracyjnego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce zgodnie z ustawą o pomocy społecznej realizuje zadania własne, należące do kompetencji samorządu gminnego oraz zadania zlecone gminie, należące do kompetencji państwa.

³ Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, weryfikacja kryteriów dochodowych jest dokonywana co 3 lata.

Do **zadań własnych** należy m.in.: przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, celowych i okresowych, (zgodnie z obowiązującymi kryteriami), udzielanie schronienia, przyznawanie posiłku i niezbędnego ubrania, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz społeczne za osoby uprawnione, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych w związku z zaistniałym zdarzeniem losowym, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, dożywianie dzieci i młodzieży, sprawianie pogrzebu, umieszczanie i opłacanie pobytu osób w domu pomocy społecznej, przyznawanie pomocy finansowej osobom opuszczającym zakłady karne, utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do **zadań zleconych** należy: organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie kosztów powstałych w wyniku klęski żywiołowej, pomoc w różnorodnej formie cudzoziemcom, wypłacanie wynagrodzeń dla opiekunów prawnych i kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych.

W 2018 r. świadczeniami z pomocy społecznej objętych zostało 139 rodzin, w których przebywało 309 osób, w tym 79 rodzin o przewlekłej historii kontaktu z instytucją tzw. długotrwale korzystający z pomocy społecznej - powyżej 3 lat.

Gminę Długołęka według stanu na dzień 31.12.2018 r. (dane Urzędu Gminy Długołęka wg zameldowania) zamieszkiwało 30 270 osób. Z dokonanej analizy wynika, że ok. 1 % ogółu mieszkańców gminy zostało objętych pomocą.

Tabela 2. Przyznane świadczenia w ramach zadań zleconych i zadań własnych w 2016 - 2018 roku.

Wyszczególnienie	2016			2017			2018		
	liczba osób, którym przyznano świadczenia	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba osób, którym przyznano świadczenia	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba osób, którym przyznano świadczenia	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem	229	133	335	198	119	270	229	139	309
w tym:									
świadczenia pieniężne	196	122	310	172	105	241	202	125	268
świadczenia niepieniężne	91	45	178	36	25	85	44	35	91

W sprawozdawczym okresie wydano 684 decyzji administracyjnych przyznających świadczenia z pomocy społecznej, z czego 131 decyzji dotyczyło potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przyznających świadczenia. Pracownicy socjalni przeprowadzili 883 wywiadów środowiskowych i ich aktualizacje (nie rzadziej niż raz na pół

roku), z czego 544 wywiadów środowiskowych przeprowadzono na rzecz osób bezdomnych przebywających w Schronisku św. Brata Alberta w Szczodrem.

W 2018 roku *pracą socjalną* objęto 476 rodziny o łącznej liczbie osób - 856

Tabela 3. Pomoc w formie pracy socjalnej w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016 r.		2017 r.		2018r.	
	rodziny	osoby	rodziny	osoby	rodziny	osoby
Pomoc w formie pracy socjalnej	582	1139	600	1104	601	1164
w tym wyłącznie w formie pracy socjalnej	464	853	501	878	476	856

W 2018 roku zawarto 39 *kontraktów socjalnych* (50 osób objętych kontraktami socjalnymi).

Tabela 4. Liczba kontraktów socjalnych i osób nimi objętych w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016r.	2017r.	2018r.
Liczba <i>kontraktów socjalnych</i>	25	35	39
Liczba osób objętych <i>kontraktami socjalnymi</i>	28	42	50

2.2. Powody udzielonej pomocy

Główne powody przyznanej w 2018 roku pomocy na tle roku bezpośrednio poprzedzającego – odpowiednio według *liczby rodzin* objętych wsparciem oraz *liczby osób w rodzinach* – przedstawiały się następująco:

Rysunek 1. Powody przyznanej pomocy społecznej w latach 2017 i 2018

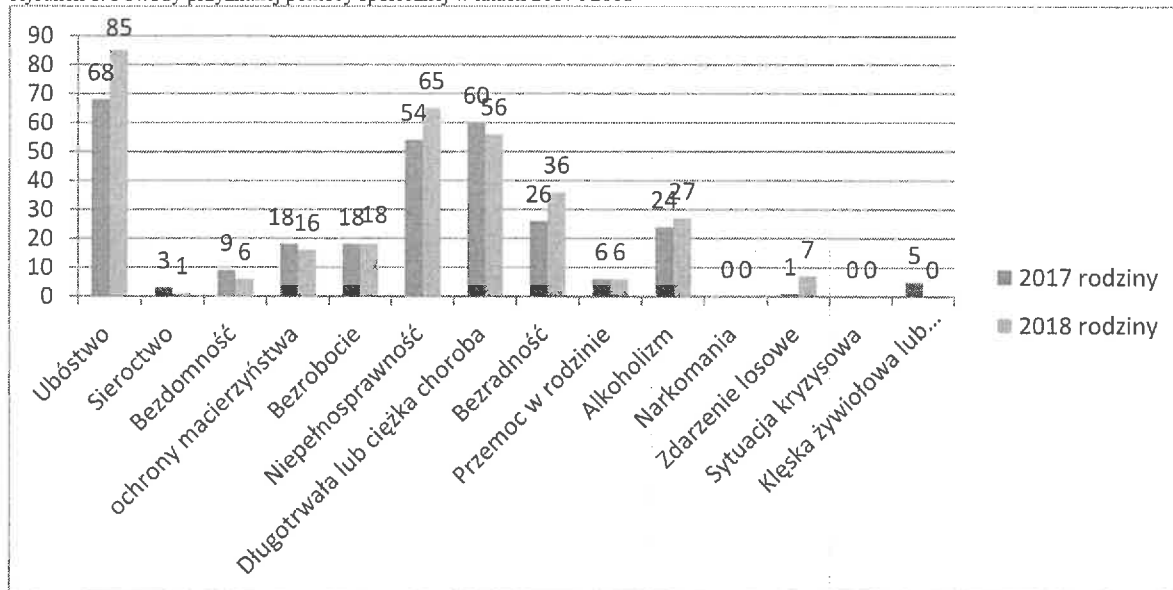

Tabela 5. Lista powodów przyznanej pomocy społecznej w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016		2017		2018	
	rodziny	osoby	rodziny	osoby	rodziny	osoby
Ubóstwo	89	197	68	137	85	175
Sieroctwo	3	11	3	15	1	5
Bezdomność	14	16	9	9	6	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	52	18	94	16	70
w tym wielodzietność	6	40	13	79	4	22
Bezrobocie	37	91	18	36	18	40
Niepełnosprawność	65	144	54	115	65	130
Długotrwała lub ciężka choroba	62	135	60	118	56	120
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	37	143	26	113	36	119
1. Rodziny niepełne	18	52	9	29	13	38
2. Rodziny wielodzietne	17	101	11	70	8	55
Przemoc w rodzinie	11	58	6	33	6	32
Alkoholizm	57	119	24	71	27	62
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	7	1	1	0	0

Zdarzenie losowe	2	8	1	4	7	13
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	5	9	0	0

Wymienione w ustawie trudne sytuacje życiowe, z powodu których przyznawana była pomoc, mogły współwystępować ze sobą i z tego względu liczba osób i rodzin nie sumuje się.

W 2018 roku świadczenia z pomocy społecznej przyznawane były najczęściej z powodu ubóstwa, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby. Dochodem osób, które dotknięte są niepełnosprawnością bądź chorobą, najczęściej są renty z tytułu niezdolności do pracy, socjalne lub rodzinne, które są niewystarczające na pokrycie niezbędnych potrzeb życiowych, stąd konieczność korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Świadczenia przyznawane z powodu ubóstwa najczęściej dotyczą osób samotnych, starszych, które z powodu różnych okoliczności życiowych nie nabyły uprawnień do świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego. W 2018 roku na takim samym poziomie została liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Również wzrosła liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu bezradności opiekuńczo – wychowawczej o 38%, co związane jest z napływem nowych rodzin, głównie niepełnych na teren gminy Długołęka. Z wyżej wymienionymi rodzinami jest prowadzona systematyczna praca przez asystentów rodziny.

W 2018 r. 7 rodzin zostało objętych pomocą społeczną z powodu zdarzenia losowego – pożaru budynku mieszkalnego.

Tabela 6. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2018 r.

Wyszczególnienie		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
RODZINY OGÓLEM		615	1165
o liczbie osób	1	370	370
	2	94	188
	3	67	201
	4	47	188
	5	25	125
	6	12	93
RODZINY Z DZIEĆMI OGÓLEM		128	490
o liczbie dzieci	1	48	134
	2	49	188
	3	19	91
	4	9	51
	5	2	14
	6	0	0
	7	1	12
RODZINY NIEPEŁNE		29	85
o liczbie dzieci	1	12	27
	2	12	36
	3	3	12
	4 i więcej	2	10

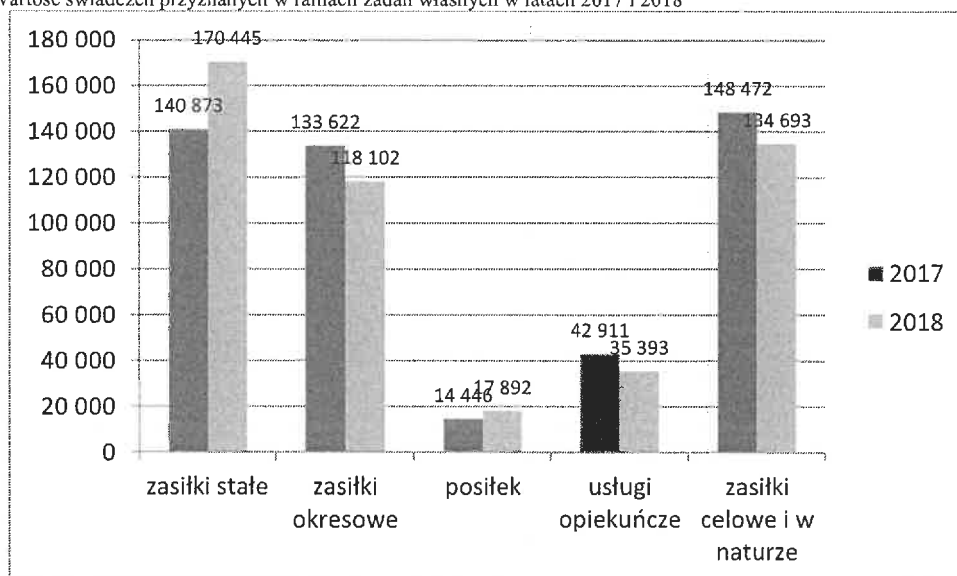
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW		136	270
o liczbie osób	1	54	54
	2	55	110
	3	18	54
	4 i więcej	9	52

Większość osób objętych pomocą społeczną stanowią osoby starsze, samotne, niepełnosprawne, co rodzi zapotrzebowanie nie tylko na wsparcie finansowe ale również wsparcie w postaci usług opiekuńczych.

2.3. Udzielone świadczenia w ramach zadań własnych

Wartość świadczeń przyznanych w ramach *zadań własnych* w 2018 roku wyniosła **488 172 zł** i była nieznacznie wyższa w porównaniu z 2017 rokiem (0,12%). W porównaniu z rokiem poprzedzającym zmniejszyła się wartość usług opiekuńczych, wzrosła liczba świadczeń przyznawanych w postaci posiłku oraz w znaczącym stopniu wzrosła liczba przyznawanych zasiłków stałych, które nadal stanowią największą kwotę udzielonych świadczeń. (zob. rysunek nr 2).

Rysunek 2. Wartość świadczeń przyznanych w ramach zadań własnych w latach 2017 i 2018

ZASIŁKI STAŁE

W 2018 roku wartość **zasiłków stałych** wyniosła **170 445 zł** (ok 34% kwoty udzielonych świadczeń)

Tabela 7. Świadczenia przyznane w postaci *zasiłków stałych* w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016r.	2017 r.	2018 r.
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	32	28	34
Liczba świadczeń	299	283	347
Liczba rodzin	32	28	34
Liczba osób w rodzinach	37	33	41

Przeciętna wartość świadczenia (zł)	502,14	497,78	491,20
-------------------------------------	--------	--------	--------

ZASIŁKI OKRESOWE

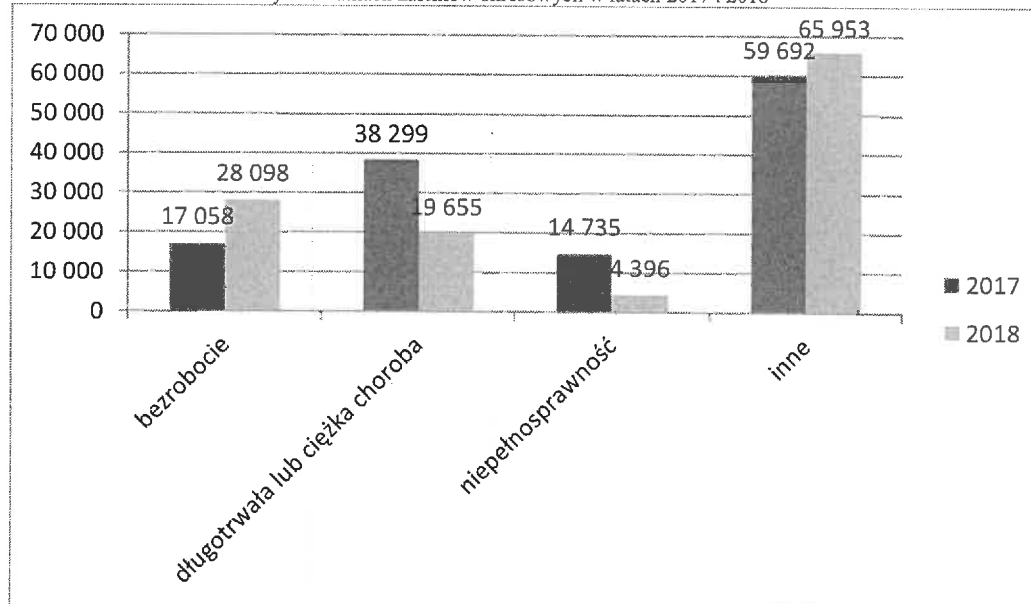
Wartość wypłaconych w 2018 roku **zasiłków okresowych** wyniosła **118 102 zł** (ok. 24% kwoty udzielonych świadczeń)

Tabela 8. Świadczenia przyznane w postaci *zasiłków okresowych* w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	44	42	53
Liczba świadczeń	212	247	255
Liczba rodzin	44	42	53
Liczba osób w rodzinach	132	114	132
Przeciętna wartość świadczenia (zł)	493,69	540,98	463,15

Wartość zasiłków okresowych – według poszczególnych grup wydatków – prezentuje rysunek nr 3.

Rysunek 3. Wartość świadczeń udzielonych w ramach zasiłków okresowych w latach 2017 i 2018

Z powyższego zestawienia wynika, że największy wzrost zasiłków okresowych wystąpił z tytułu bezrobocia.

Tabela 9. Przyznane zasiłki okresowe według powodów ich przyznawania w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia			Liczba świadczeń			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Zasiłki okresowe przyznane z tytułu:												
bezrobocia	18	8	11	71	51	63	18	8	11	50	11	20
długotrwałej choroby	11	13	10	57	81	46	11	13	10	20	24	21

niepełnosprawności	1	5	3	12	38	9	1	5	3	2	10	11
możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	1	2	17	9	7	92	1	2	17	1	8	18
inne	13	14	12	63	70	45	13	14	12	59	61	62
O g ó ł e m	44	42	53	212	247	255	44	42	53	132	114	132

USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługują osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Podstawowe usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, takich jak robienie zakupów, sprzątanie, gotowanie, załatwianie spraw w urzędach, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną (mycie, kąpanie, ubieranie, dozowanie lekarstw itp.), a także w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W 2018 roku GOPS w Długołęce przystąpił do realizacji programu „Opieka 75+”. W ramach programu została zatrudniona opiekunka środowiskowa w wymiarze 0,3 etatu. Celem programu „Opieka 75+” w 2018 roku była poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób samotnych w wieku 75 lat i więcej. Gmina uzyskała wsparcie finansowe na realizację programu w kwocie 872,04 zł, wkład własny gminy wyniósł 872,04 (50%).

W 2018 roku **usługami opiekuńczymi** zostało objętych 17 rodzin, a koszt realizacji tego zadania wyniósł 35 393 zł (ok 7% kwoty udzielonych świadczeń).

Tabela 10. Świadczenia przyznane w postaci *usług opiekuńczych* w latach 206 - 2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	13	14	16
Liczba świadczeń	2211	3032	2764
Liczba rodzin	11	12	14
Liczba osób w rodzinach	16	17	21
Przeciętna wartość świadczenia (zł)	12,26	14,15	12,80

Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania pozwalają mieszkańcom gminy – osobom starszym, niepełnosprawnym pozostać w swoim środowisku. Jest to relatywnie tańsza forma pomocy niż pobyt w stacjonarnym Domu Pomocy Społecznej.

ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO

W dniu 04 maja 2018 r. w budynku stacji PKP w Długołęce, mieszczącego się przy ul. Wrocławskiej wybuchł pożar. W wyniku pożaru budynek uległ zniszczeniu, ucierpiało 6 rodzin. W dniu 9 lipca 2018 roku doszło do pożaru budynku mieszkalnego w Wilczycach, w wyniku którego ucierpiała 1 rodzina. Rodziny oraz osoby samotnie gospodarujące, które w wyniku zdarzenia losowego poniosły straty (odzież, bielizna osobista, obuwie, środki higieny oraz podstawowe wyposażenie gospodarstw domowych) i znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, w której nie mogły zaspokoić niezbędnych potrzeb bytowych w oparciu o posiadane zasoby, mogły ubiegać się o zasiłek celowy. Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego przyznano dla 7 rodzin, na łączną kwotę świadczenia **10 600 zł** (ok 2% kwoty udzielonych świadczeń).

INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia z tytułu innych zasiłków celowych i w naturze w 2018 roku wyniosła **182**, na łączną wartość **134 693 zł** (ok 27% kwoty udzielonych świadczeń)

Tabela 11. Świadczenia przyznane w postaci innych zasiłków celowych i w naturze w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	185	128	182
Liczba rodzin	107	81	98
Liczba osób w rodzinach	287	196	245

SPRAWIENIE POGRZEBU

W 2018 roku sprawiono pogrzeb dla 1 osoby na kwotę **1 047 zł**.

SKŁADKA NA UBZEPICZENIE ZDROWOTNE

Składka zdrowotna jest opłacana za osoby, które otrzymują zasiłek stały i spełniają kryteria ustawowe dla tej formy pomocy. Liczba świadczeniobiorców za których była opłacana składka w 2018 r. wyniosła **31**, na łączną wartość **14 175 zł**

OPLATA ZA DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

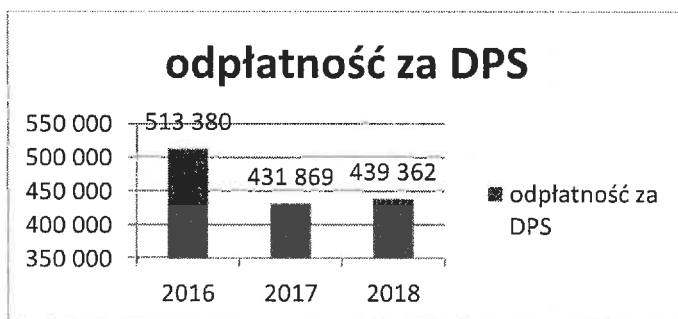
Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Pobyt w domu pomocy społecznej - zgodnie z ustawą o pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu.

W przypadku osób ubezwłasnowolnionych lub osób, które mają trudności w samodzielnym funkcjonowaniu, a nie wyrażają lub nie są w stanie wyrazić zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej konieczne jest wydanie postanowienia sądu rejonowego.

Domy pomocy społecznej zapewniają całodobową opiekę osobom starszym i niepełnosprawnym, w szczególności miejsce zamieszkania, wyżywienie, opiekę, pielęgnację, terapię zajęciową, dostęp do kultury i wypoczynku, a także spokój i bezpieczeństwo na terenie domu i opiekę podczas organizowanych zajęć poza domem.

Odpłatność gminy za pobyt w Domach Pomocy Społecznej w 2018 roku zamknęła się kwotą 439 362 zł dla 17 osób, w porównaniu z rokiem 2017, w którym odpłatność gminy za pobyt w Domach Pomocy Społecznej wyniosła **431 869 zł**. Jest to zatem wzrost wydatków w odniesieniu do roku bezpośrednio poprzedzającego o 1,7%. Wzrost kosztów z tytułu odpłatności za pobyt mieszkańców gminy w Domach Pomocy Społecznej wynika ze zwiększenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS, który jest ustalany przez marszałka województwa i ogłaszany w dzienniku urzędowym, do dnia 31 marca każdego roku. Pełen koszt odpłatności za pobyt, w zależności od typu domu pomocy społecznej wynosił od 2.547 do 4.298.

Rysunek 4 odpłatność gminy za DPS w latach 2016 - 2018

2.4. Udzielone świadczenia w ramach zadań zleconych

WYNAGRODZENIE NALEŻNE OPIEKUNOWI Z TYTUŁU SPRAWOWANIA OPIEKI PRAWNEJ

Jednym ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej jest wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd. Sąd wydając postanowienie wskazuje, czy należne wynagrodzenie za sprawowanie opieki ma być pobierane przez opiekuna z dochodów lub majątku podopiecznego, czy też wynagrodzenie ma być wypłacane ze środków publicznych. Liczba osób, którym przyznano świadczenie w 2018 r. wyniosła 17, na łączną kwotę **64 794 zł**.

PRAWO DO ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji, (potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej), w sprawach świadczeniobiorców

innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe. W 2018 r. przyznano 131 świadczeń potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.

2.5. Program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Program dożywiania w latach 2014-2020 to rządowa inicjatywa pomocy, dzięki której gminy mają możliwość zapewnienia określonym kategoriom osób dożywiania, w formie świadczeń w naturze, pomocy rzeczowej i finansowej.

Budżet państwa przekazuje dotacje na rzecz dożywiania na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin *Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020*. Określa on zasady przyznawania pieniędzy na pokrycie kosztów pomocy żywieniowej dla dzieci, uczniów, osób dorosłych znajdujących się w specyficznej sytuacji.

Gminy uzyskują z budżetu państwa dotację celową, następnie przyznają pomoc w formie bezpłatnych posiłków. Kierują się przy tym spełnieniem *kryterium dochodowego*. Rada Gminy nie może uzależnić przyznania dożywiania od żadnych innych kryteriów.

Przyznawane wsparcie może przybrać następujące formy:

- opłata za posiłek,
- świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności,
- świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych.

Wsparcie udzielane jest: dzieciom, do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej; uczniom, do czasu zakończenia edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym oraz osobom i rodzinom spełniającym przesłanki art. 7 *Ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej*, tj. osobom, których sytuacja jest trudna. Szczególnej ochronie podlegają osoby samotne, w podeszłym wieku, chore i niepełnosprawne. Kryterium dochodowe uprawniające do skorzystania ze wsparcia wynosi 150% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej.

Ustawa przewiduje także możliwość przyznania pomocy mimo braku spełniania kryterium dochodowego. Ma to miejsce w sytuacji, gdy dziecko bądź uczeń wyraża chęć skorzystania z darmowego posiłku. Dyrektor placówki ma wówczas obowiązek poinformowania ośrodka pomocy społecznej o zaistnieniu okoliczności uzasadniających przyznanie wsparcia. W celu przyznania pomocy takim osobom (dzieciom, uczniom) gmina zobligowana jest do przyjęcia programu osłonowego. Liczba osób objętych wskazanym programem nie może przekroczyć 20 proc. ogółu uczniów i dzieci dożywianych na terenie gminy w poprzednim miesiącu. W takich przypadkach nie ma konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego.

Rzeczywista liczba osób objętych Programem w 2018 roku wyniosła 220 osób (w 2017 roku były to 181 osoby), w tym:

- 1) korzystający z zasiłku celowego: 205 osób,
- 2) korzystający z posiłku: 21 osób.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie w postaci **zasiłku celowego na żywność** wyniosła w 2018 roku 136.

Tabela 12. Liczba rodzin i osób korzystających z zasiłku celowego na żywność w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	148	119	136
Liczba rodzin	72	69	80
Liczba osób w rodzinach	214	177	205
Przeciętna wartość świadczenia (w zł)	256,01	326,28	288,04

Wartość udzielonych świadczeń z tego tytułu wyniosła w 2018 roku **84 108,00 zł** porównywalnie w 2017 roku wyniosła **87 442,00 zł**.

Liczba osób korzystających z **posiłku** w 2018 roku wyniosła 21 osoby.

Tabela 13. Świadczenia przyznane w postaci *posiłków* w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba osób korzystających z posiłku	74	22	21
w tym:			
dzieci do 7 roku życia	9	6	6
uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	65	16	15
Liczba posiłków	7954	2175	2634
Liczba rodzin	33	13	14
Liczba osób w rodzinach	160	66	63
Przeciętna wartość świadczenia (zł)	9,14	6,64	6,79

Wartość udzielonych świadczeń z tego tytułu wyniosła w 2018 roku **17 892 zł** (ok 4% kwoty udzielonych świadczeń).

W 2018 roku nadal obserwujemy znaczący spadek liczby osób korzystających z posiłku, w stosunku do lat 2016-2017, który wynika z mniejszej ilości uczniów korzystających z posiłku w szkołach. Powyższe może być efektem świadczenia 500 plus, w wyniku którego sytuacja wielu rodzin uległa poprawie, nastąpił wzrost dochodów, a tym samym samodzielność oraz zdolność organizowania posiłków dzieciom we własnym zakresie, bez konieczności wsparcia instytucjonalnego.

W 2018 roku całkowity koszt programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wyniósł **102 000,00 zł** (wzrosła o 0,11% w stosunku do roku 2017), w tym **40 800,00 zł** stanowiły środki

własne gminy, 61 200,00 zł dotacja celowa na wsparcie finansowe realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym.

2.6. Praca socjalna jako narzędzie poprawy sytuacji społecznej mieszkańców Gminy

Wyjątkową formą świadczenia pomocy społecznej jest praca socjalna – szczególnie z punktu widzenia celu pomocy społecznej, którym jest przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

W 2018 roku liczba rodzin w Gminie Długołęka objętych *pracą socjalną* wyniosła 601 (1164 osób w rodzinach), w tym wyłącznie pracą socjalną 476 rodzin (856 osób w rodzinie).

Zadania realizowane przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce obejmowały:

- Wykonywanie czynności o charakterze administracyjno -biurowym – związane z prowadzeniem postępowań w sprawach udzielenia świadczeń pomocy społecznej (zasiłków, usług) oraz informowaniem o przysługujących uprawnieniach.
- Przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych, czyli czynności związanych z wejściem w środowisko osoby / rodziny, ustaleniem sytuacji życiowej wnioskodawcy, w tym zebranie dokumentów obrazujących sytuację wnioskodawcy, wypełnienie kwestionariusza wywiadu środowiskowego.
- Przygotowanie decyzji administracyjnych – przyznających bądź odmawiających przyznania świadczeń z pomocy społecznej.
- Prowadzenie pracy socjalnej, wsparcie osoby/ rodziny w codziennym funkcjonowaniu;
- Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz na rzecz rodziny, w tym liczne uczestnictwo w Zespołach oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej (Sąd Rejonowy w Oleśnicy, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Prokuratura Rejonowa w Oleśnicy, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Kątach Wrocławskich)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce funkcjonuje w oparciu o model pracy z indywidualnym przypadkiem oraz zespołowego rozwiązywania problemów społecznych.

Praca socjalna może być również prowadzona w oparciu o **kontrakt socjalny**, czyli umowę zawieraną przez pracownika socjalnego z klientem, w celu znalezienia najlepszego rozwiązania

trudności występujących w rodzinie. W 2018 roku pracownicy socjalni prowadzili pracę z rodziną w ramach 39 kontraktów socjalnych.

Liczbę rodzin, które zostały objęte pracą socjalną w 2018 roku – w przekroju poszczególnych kategorii efektów pracy prezentuje tabela 14.

Tabela 14. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2018 r. według poszczególnych kategorii efektów pracy

Praca socjalna na rzecz poprawy	Liczba rodzin
stanu zdrowia – udział w rehabilitacji ambulatoryjnej lub stacjonarnej, uzyskanie sprzętu medycznego, ortopedycznego, uzyskanie uprawnień do świadczeń zdrowotnych, w tym poświadczanie prawa do świadczeń zdrowotnych, uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	49
sytuacji ekonomicznej – wykorzystanie własnych uprawnień, pozyskanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego, uzyskanie pomocy materialnej od organizacji pozarządowych, darczyńców, uzyskanie ulg, umorzeń oraz dofinansowań, racjonalne gospodarowanie budżetem (zapobieganie „pętli kredytowej”), uzyskanie dodatku mieszkaniowego, motywowanie do racjonalnego korzystania z mediów i urzędów gospodarstwa domowego	123
sytuacji mieszkaniowej – uzyskanie tytułu prawnego do zajmowanego lokalu, utrzymanie klienta w miejscu zamieszkania, zapewnienie rodzinie/klientowi schronienia, pomoc w złożeniu wniosku o przydział mieszkania, podniesienie standardu zajmowanego lokalu, pozyskanie sprzętu gospodarstwa domowego, motywowanie do utrzymania czystości, prawidłowe gospodarowanie budżetem domowym - terminowe regulowanie opłat mieszkaniowych	49
sytuacji zawodowej - nabycie umiejętności poszukiwania pracy, udział w projektach dotyczących aktywizacji zawodowej, podjęcie zatrudnienia, podniesienie kwalifikacji zawodowych, zarejestrowanie się w PUP i utrzymanie statusu os. bezrobotnej / poszukującej pracy	29
funkcjonowania w rodzinie / środowisku - prawidłowe wypełnianie ról rodzicielskich, rozwiązywanie konfliktów w rodzinie, pomoc w zakresie podjęcia terapii: rodzinnej, psychologicznej, pedagogicznej, skierowanie wniosku do sądu o wgląd w sytuację opiekuńczo – wychowawczą małoletniego	61
funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie - podjęcie przez klienta leczenia psychiatrycznego, kontynuowanie leczenia psychiatrycznego, umieszczenie klienta w szpitalu psychiatrycznym	34
funkcjonowania osób uzależnionych - złożenie wniosku o leczenie odwykowe, podjęcie przez rodzinę terapii dla współuzależnionych, podjęcie przez osobę leczenia odwykowego, utrzymywanie przez osobę abstynencji	41
funkcjonowania osób niepełnosprawnych, starszych - uzyskanie przez osobę starszą lub niepełnosprawną opieki ze strony: rodziny, gminy (organizacja usług opiekuńczych), społeczności sąsiedzkiej, pielęgniarki środowiskowej, opieki pielęgniarki długoterminowej, Zakładu Opieki Leczniczej, uzyskanie wsparcia od organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się osobami starszymi i niepełnosprawnymi, umieszczenie osoby w domu pomocy społecznej, motywowanie do udziału w projekcie dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin „Spełnić choć jedno”	51

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, jak również na rzecz zapobiegania pogorszeniu się ich sytuacji. Celem pracy

socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywołanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmocnianie potencjału osób i rodzin do przewyższania trudnych sytuacji życiowych.

W ramach **rozwiązywania problemów społecznych**, pracownicy socjalni współpracują z instytucjami rządowymi i pozarządowymi:

- Współpraca z **Centrum Profilaktyki i Terapii Psychiatrycznej SALUS** w Długoleści w zakresie organizacji pomocy dla osób z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin.
- Współpraca ze **Schroniskiem dla Bezdomnych Mężczyzn**, funkcjonującym na terenie gminy Długoleści w zakresie organizacji streetworkingu – formy pracy socjalnej z osobami bezdomnymi, prowadzonej przez zespoły interwencyjne. W skład zespołu wchodzi pracownicy schroniska oraz pracownicy socjalni. Streetworking umożliwia pomaganie ludziom dotychczas izolowanym, odrzucanym i niezauważanym – w miejscach ich przebywania, szczególnie w okresie zimowym i skrajnych temperatur.
- Współpraca z **Powiatowym Urzędem Pracy** w zakresie upowszechniania ofert pracy i informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach.
- Współpraca z „**Bankiem Żywności**” w zakresie udzielania wsparcia mieszkańcom gminy doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej.
- Współpraca z „**Bankiem Żywności**” w zakresie organizowania Warsztatów Edukacji Ekonomicznej, Warsztatów Edukacji Kulinarnej, Warsztatów Edukacji Dietetycznej.
- Współpraca z **Gminnym Ośrodkiem Kultury** w zakresie organizacji działań aktywizujących społeczność lokalną.
- Organizowanie **zbiórek publicznych** na rzecz rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń losowych. W 2018 roku została zorganizowana trzy zbiórki publiczne na rzecz: chłopca chorego na nowotwór mózgu oraz siedmiu rodzin poszkodowanych w wyniku pożaru. Zbiórki publiczne przeprowadzane były na zasadach określonych w *ustawie z dnia 14 marca 2014 r. o zasadach prowadzenia zbiórek publicznych*. Zbiórką publiczną było zbieranie ofiar w gotówce lub w naturze w miejscach publicznych, a także w obiektach prywatnych za zgodą właściciela. Organizatorem zbiórki był komitet społeczny powoływany oraz składający się z pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (min. 3 osoby). Zbiórka publiczna podlega obowiązkowi zgłoszenia do Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji. Informacja o zbiórce publicznej zamieszczana jest na portalu Ministerstwa zbiorki.gov.pl, który dostępny jest dla wszystkich obywateli i jest źródłem informacji o celu zbiórki oraz organizatorach. Po zakończeniu zbiórki organizator zamieszcza na portalu sprawozdanie, zawierające dane o ilości zebranych środków oraz ich rozdysponowaniu. Zbiórki publiczne organizowane na terenie gminy Długoleści, prowadzone były w formie zbiórek pieniężnych do puszek kwestarskich, które organizatorzy rozprowadzali do miejsc użyteczności publicznej oraz do

miejsc prowadzenia działalności przez lokalnych przedsiębiorców (ok. 120 puszek). Na potrzeby prowadzonej zbiórki publicznej zakłada się rachunek bankowych, dla osób / podmiotów zainteresowanych wpłatą darowizn. Przeprowadzenie zbiórki publicznej daje możliwość dodatkowego wsparcia dla osób / rodzin, które znalazły się w sytuacji kryzysowej i własnymi środkami nie są w stanie poradzić sobie z sytuacją kryzysową lub przywrócić warunków życiowych sprzed wydarzenia losowego.

- Współpraca z **Kościółem św. Michała Archaniola w Długołęce** w zakresie pomocy w organizacji punktu odbioru paczek żywnościowych „Banku Żywności” dla mieszkańców gminy.
- Współpraca z **lokalnymi przedsiębiorcami oraz inwestorami** w zakresie pozyskiwania sponsorów na działania wspierające rodziny oraz dzieci.
- Współpraca z **placówkami oświatowymi** w zakresie wspierania mieszkańców przez młodzieżowy wolontariat
- Współpraca z **Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** w zakresie rozpoznawania środowisk dotkniętych uzależnieniem
- Współpraca z **Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Starostwie powiatu wrocławskiego**, w zakresie: inspirowania przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowania projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, coroczne opiniowanie Uchwały Rady Powiatu Wrocławskiego w sprawie określenia i wysokości środków PFRON przeznaczonych dla mieszkańców powiatu wrocławskiego na realizację zadań w ramach rehabilitacji zawodowej i społecznej.
- **Współpraca z PFRON** w zakresie wdrożenia projektu „System Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON” – zawarcie umowy, otrzymanie urządzenia mobilnego (tablet).
- **Współpraca z fundacją Dignum w ramach projektu „Senior u siebie”** w zakresie wizyt w trzech środowiskach wraz z przedstawicielami fundacji, w których zaistniała potrzeba remontu łazienki. Beneficjentami projektu mogły być osoby powyżej 60 roku życia, którym warunki mieszkaniowe utrudniają samodzielne funkcjonowanie. Fundacja wytypowała jedną rodzinę z terenu gminy Długołęka do udziału w projekcie – współpraca z fundacją w zakresie wsparcia rodziny.

Integracja społeczności lokalnej, pobudzanie działań społecznych, lokalnych:

- **Zabawa Mikołajkowa** – organizacja zabawy mikołajkowej (zabawa, poczęstunek, paczki świąteczne – ok. **105 paczek**) dla dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną, w szczególności doświadczających przemocy w rodzinie lub zagrożonych przemocą. Wydarzenie zorganizowane we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury. Podczas zabawy odbyły się animacje z tematyki świątecznej. Po występie dzieci otrzymały paczki świąteczne ze słodyczami i zabawkami. Na spotkaniu był poczęstunek (słodycze i napoje) oraz kącik

artystyczny z możliwością malowania oraz dekoracji pierniczek. Artykuły do paczek świątecznych w całości pochodziły od sponsorów (Clarena, Betard, Leroy Merlin, Bank Santander, Termex Wilczyce, lokalni przedsiębiorcy, szkoły)

- **Piknik rodzinny** – organizacja pikniku rodzinnego w ramach projektu „(Od) buduj swoją rodzinę” (gry i zabawy na świeżym powietrzu z udziałem animatora, pieczenie kiełbasek na ognisku – ok 50 osób) dla dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną, w szczególności doświadczających przemocy w rodzinie lub zagrożonych przemocą. Nawiązano współpracę z GOK Długołęka (udostępnienie placu na zabawę). Celem pikniku była integracja społeczności lokalnej oraz aktywny wypoczynek dzieci i rodziców. Piknik zgromadził rodziny z dziećmi z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
- **Współpraca z wolontariuszami szkół (ZLG Długołęka, SP Borowa, SP Kielczów)** – „Akcja wsparcia”, „Szlachetna Paczka”, „Świąteczna moc wsparcia”.
- **Organizacja wolontariatu** w zakresie rekrutacji wolontariusza, opracowywanie umowy wolontariackiej, wprowadzenie wolontariusza do rodziny.

3. Ogólna charakterystyka działalności wybranych grup zadaniowych

3.1. Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny jest jednym z elementów polityki prorodzinnej. Stanowi rozwiązanie, które z założenia ma przyczynić się do promocji modelu rodziny wielodzietnej. Jej główną przesłanką jest zwiększenie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych poprzez umożliwienie im dostępu do ulg i zniżek oferowanych przez podmioty publiczne i prywatne. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest rodzinie, w której wychowuje się przynajmniej troje dzieci. Kartę przyznaje się każdemu członkowi rodziny. Sytuacja dochodowa rodziny nie jest kryterium rozpatrywanym przy przyznawaniu karty, tzn. że karta przysługuje niezależnie od wysokości dochodów w rodzinie.

W ramach Karty możliwe są zniżki na terenie całego kraju, w szczególności na:

- 1) zakup artykułów przemysłowych, budowlanych i wyposażenia wnętrz,
- 2) zakup żywności,
- 3) transport kolejowy i autobusowy,
- 4) wydatki na sport, rekreację i turystykę,
- 5) wydatki na kulturę (kina, muzea itp.),
- 6) wydatki na edukację (kursy, szkolenia),

Na podstawie danych, jakimi dysponuje GOPS, z KDR korzysta ok. **344** rodzin (2014-2018) – mieszkańców gminy. W 2018 roku *Kartę Dużej Rodziny* otrzymało **56** rodziny, co odpowiadało liczbie zrealizowanych wniosków o dodanie rodziny.

Tabela 15. Liczba zrealizowanych wniosków dotyczących Karty Dużej Rodziny w 2016, 2017 i 2018 roku

Tytuł	2016	2017	2018
Liczba wniosków o przyznanie KDR	70	65	56
Liczba przyznanych KDR	364	321	305
Liczba rodzin wielodzietnych, którym wydano KDR	75	63	78
Liczba rodziców / małżonków którym wydano KDR	128	97	152
Liczba dzieci, którym wydano KDR	89	170	250

Koszt realizacji programu finansowany jest ze środków budżetu państwa i w 2018 roku wyniósł **918,44 zł**. Karta przyznawana jest bezpłatnie, natomiast wydanie duplikatu karty podlega opłacie w wysokości 9,40 zł, wnoszonej przez wnioskodawcę.

3.2. „Bank Żywności”

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 (PO PŻ) współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Główny cel Programu to udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. Funkcję Instytucji Zarządzającej Programem (IZ) pełni Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Instytucji Pośredniczącej (IP) – Agencja Rynku Rolnego (ARR), która jest odpowiedzialna m.in. za podpisywanie umów z dostawcami żywności oraz organizacjami partnerskimi, których zadaniem jest dystrybucja produktów żywnościowych na poziomie regionalnym i lokalnym.

Uprawnienie do korzystania z pomocy żywnościowej jest uwarunkowane znajdowaniem się w trudnej sytuacji życiowej (sytuacje takie wymienia art. 7 ustawy o pomocy społecznej) oraz spełnianiem kryterium dochodowego, które zostało określone na poziomie 150% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, tj. 1051,50 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej oraz 792,00 zł w przypadku osoby w rodzinie. Skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej wydaje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

W Gminie Długoleka w 2018 roku ze wsparcia „Banku Żywności” skorzystało **216 osób**. Łącznie wydano **610 paczek żywnościowych, 7648,45 ton**, składających się z podstawowych artykułów, takich jak np.: groszek z marchewką, fasola biała, koncentrat pomidorowy, buraczki wiórki, powidła śliwkowe, makaron jajeczny, makaron kukurydziany, ryż biały, kasza gryczana, herbatniki maślane, mleko UHT, ser podpuszczkowy, szynka drobiowa, szynka wieprzowa, pasztet wieprzowy, kabanosy wieprzowe, filet z makreli w oleju, cukier biały, miód wielokwiatowy, olej rzepakowy, gołąbki w sosie pomidorowym.

W ramach dystrybucji żywności pracownicy socjalni organizują dostawę żywności do punktu odbioru na terenie gminy oraz odpowiadają za prawidłowe wydanie paczek osobom uprawnionym. **Punktem odbioru** żywności jest budynek należący do Parafii Św. Michała Archanioła w Długołęce, użytkowany na czas przyjęcia żywności i jej dystrybucji, w ramach współpracy z kościołem.

Dodatkową formą pomocy obok wsparcia w postaci żywności są działania edukacyjne współorganizowane przez „**Bank Żywności**” oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dla osób korzystających z pomocy żywnościowej prowadzone były cykliczne warsztaty, których celem była pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych oraz wzmacnianie samodzielności i kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, m.in.:

- **warsztaty kulinarne**, z udziałem ekspertów kulinarnych, pokazujących różne możliwości przygotowania potraw i wykorzystania artykułów spożywczych m.in. tych z Banku Żywności,
- **warsztaty dietetyczne**, dotyczące zdrowego żywienia i przeciwdziałania marnowaniu żywności,
- **warsztaty edukacji ekonomicznej** - nauka tworzenia, realizacji i kontroli własnego budżetu, ekonomicznego prowadzenia gospodarstwa domowego, z uwzględnieniem wszystkich dochodów rodziny, w tym darów żywnościowych.

3.3. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym

Udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym jest zadaniem własnym gminy. Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym ma na celu ułatwienie dostępu do edukacji uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej. Zgodnie z przepisami świadczenia socjalne dla uczniów mogą być przyznawane w postaci: stypendium szkolnego i / lub zasiłku szkolnego.

Dla Gminy Długołęka pomoc materialną o charakterze socjalnym reguluje Uchwała Nr XXXIV/601/2005 Rady Gminy Długołęka z dnia 30 czerwca 2005 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Długołęka

Stypendium szkolne przysługuje uczniowi zamieszkałemu na terenie danej gminy, znajdującemu się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Ustawowo uprzywilejowani zostali uczniowie pochodzący z rodzin dotkniętych bezrobociem, niepełnosprawnością, ciężką lub długotrwałą chorobą, alkoholizmem lub narkomanią, a także z rodzin wielodzietnych lub niepełnych, albo w których wystąpiło zdarzenie losowe.

Jak stanowi przepis art. 90e ust. 1 ustawy – **zasiłek szkolny** może zostać przyznany uczniowi, który przejściowo znajduje się w trudnej sytuacji materialnej spowodowanej zdarzeniem losowym. Przesłanką przyznania zasiłku szkolnego, jest trudna sytuacja materialna ucznia, która powinna być jednak sytuacją przejściową i spowodowaną przez zdarzenie losowe.

Wartość świadczeń przyznanych w ramach pomocy materialnej dla uczniów w 2018 r. wyniosła **36 271,45 zł.**

3.4. Dodatek mieszkaniowy i energetyczny

Dodatki mieszkaniowe są zadaniem własnym gminy, finansowanym z budżetu gminy. Przyznawane są osobom, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Przyznanie pomocy w tej formie zależy przede wszystkim od miesięcznych dochodów mieszkańca gminy oraz od powierzchni zajmowanego przez niego lokalu. W 2018 roku przyznano tego typu wsparcie - wypłacono dodatki mieszkaniowe trzem rodzinom na łączną kwotę **1 990,55 zł (12 świadczeń)**. *Dodatek energetyczny* przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Za odbiorcę wrażliwego energii elektrycznej uważa się osobę, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu ustawy o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej. W 2018 roku nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie dodatku energetycznego.

3.5. Asystent rodziny

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce realizował działania w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2018 „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” na realizację zadania pozyskano środki z dotacji w wysokości **41 976,00 zł**.

Zadaniem asystenta rodziny jest całościowe wspieranie rodziny wychowującej dzieci, przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze, poprzez udzielanie rodzinie pomocy w pokonywaniu bieżących problemów, nabyciu i doskonaleniu umiejętności społecznych oraz zwiększaniu kompetencji rodzicielskich.

Wsparcie asystenta rodziny skierowane jest do rodzin z wieloma problemami, o niskim poziomie rozwoju umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, gdzie występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Działania asystenta rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia bądź odpowiednio wzmocnienia, tak, by możliwe było pozostawienie dzieci w rodzinie biologicznej.

Zadania asystenta rodziny:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
- 4) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- 5) sporządzanie na wniosek Sądu opinii o rodzinie.

Uprawnienia i kompetencje asystenta rodziny są następujące:

- pracuje w miejscu zamieszkania rodziny,
- pracuje za zgodą rodziny,
- pracuje z maksymalnie 15 rodzinami,
- liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny prowadzi pracę uzależniona jest od stopnia trudności wykonywanych zadań,
- praca z rodziną jest prowadzona również w przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną,
- jest funkcjonariuszem publicznym.

Asystent rodziny nie może prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W roku 2018 wsparciem asystenta rodziny objęto łącznie 40 rodzin - 66 osób dorosłych oraz 89 dzieci, w tym 43 dzieci w wieku do 6 lat i 46 dzieci w wieku od 7 lat do 18 lat, z czego 14 dzieci zagrożonych było umieszczeniem poza rodziną biologiczną. Spośród rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny, 11 rodzin miało ograniczoną władzę rodzicielską i pozostawało pod nadzorem kuratora rodzinnego.

Zestawienie danych opisujących pracę asystentów rodziny w latach 2016 - 2018 zawiera tabela 13.

Tabela 16. Podstawowe statystyki dotyczące pracy asystenta rodziny w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	12	10	11
Liczba rodzin, które korzystały ze wsparcia asystenta rodziny	39	37	40
w tym rodziny, które miały ograniczoną władzę rodzicielską i pozostawały pod nadzorem kuratora rodzinnego	11	12	11
Liczba dzieci w rodzinach	87	84	89
w tym liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem poza rodziną biologiczną	27	21	14
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	15	11	12
ze względu na osiągnięcie celów	8	6	5
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	2	2	4
ze względu na brak efektów	1	2	2
ze względu na zmianę metody pracy	4	1	1

Liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny w tym samym czasie prowadzili pracę, uzależniona była od stopnia trudności wykonywanych zadań, przy czym – jak już wspomniano – liczba wspieranych rodzin nie mogła przekroczyć 15 na jednego asystenta.

Na pozytywną ocenę zasługuje także fakt, iż głównym powodem zakończenia współpracy asystenta rodziny w większości rodzin było **osiągnięcie zamierzonych celów**.

Charakterystykę trudności występujących w latach 2016 - 2018 prezentuje tabela 17.

Tabela 17. Podstawowe trudności w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Problemy wynikające z postawy rodziców: brak właściwych metod wychowawczych, brak wzorców, brak lub niedostateczne zainteresowanie problemami dziecka i potrzebami rozwojowymi dziecka	17	37	32
Problemy wynikające z postawy dziecka: zachowania agresywne, negatywizm szkolny, przynależność do destrukcyjnych grup, uzależnienia, bunt nieadekwatny do wieku, konflikty z prawem	16	15	14
Trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego	15	18	21
Przemoc w rodzinie	16	15	14
Nadużywanie alkoholu / uzależnienie	19	21	21
Bezrobocie	11	16	20
Niepełnosprawność lub długotrwała choroba	12	9	7
Rodzina niepełna	20	13	13

W związku z realizacją działań w ramach ustawy „Za życiem” asystenci rodziny zobowiązani są do wspierania kobiet w ciąży i ich rodzin, w szczególności kobiet w ciąży zagrożonej powikłaniami oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, rodzin dzieci u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Rodzina objęta wsparciem asystenta rodziny może liczyć na uzyskanie pomocy oraz pokierowanie do właściwych ośrodków (koordynacja działań), świadczących usługi w zakresie przezwycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej,

Poradnictwo w tym zakresie jest koordynowane przez asystenta rodziny, w oparciu o katalog usług oraz działalność edukacyjno – informacyjną na rzecz rozwiązań wspierających rodzinę.

Liczba rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny z ustawy „Za życiem” w 2018 roku wyniosła 3.

Realizacja zadań określonych w *Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* przez asystenta rodziny, we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, pozwoliła w wielu rodzinach na zachowanie pełnego jej składu poprzez utrzymanie dzieci w rodzinach biologicznych oraz przełożyła się na poprawę funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Zgodnie z art. 176 *Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny. *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Długoleka na lata 2015-2017 został przyjęty Uchwałą Nr II/28/14 Rady Gminy Długoleka z dnia 30 grudnia 2014 roku.*

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długoleńce w 2017 roku w ramach tego programu podejmował działania wobec rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, których celem było zapewnienie wsparcia i pomocy poprzez:

- diagnozę oraz analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny,
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących,
- dążenie do reintegracji rodzin,

3.6. Piecza zastępcza

Gmina realizuje zadania związane z organizowaniem pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodziców, w zakresie współfinansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Obowiązek współfinansowania pieczy zastępczej wynika z art. 191 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z nim gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu m.in. w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

W roku 2018 asystent rodziny pracował z 6 rodzinami biologicznymi - 18 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z tego 1 dziecko powróciło do rodziny biologicznej, 2 dzieci uzyskało pełnoletność, 2 dzieci trafiło do adopcji.

Spośród 17 rodzin biologicznych, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, 11 rodzin nie podjęło współpracy z asystentem rodziny bądź zaprzestało współpracy, głównie ze względu na złożoność problemów, uzależnienie od alkoholu, niepełnosprawność intelektualną rodzica / rodziców, niezaradność życiową. W wyniku współpracy z asystentem rodziny 2 dzieci jest w trakcie oczekiwania na decyzję Sądu Rejonowego w Oleśnicy ws. przywrócenia rodzicom opieki.

W 2018 r. gmina Długoleńka zgodnie z obowiązującą ustawą współfinansowała pobyt 26 dzieci w pieczy zastępczej.

Łączny koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej w 2018 roku wynosił **109 973,71 zł**, co stanowiło kwotę niewiele mniejszą w porównaniu z 2017 rokiem (**113 182,86 zł**)

Tabela 18. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016 r.		2017 r.		2018 r.	
	Ilość dzieci	Wydatki	Ilość dzieci	Wydatki	Ilość dzieci	Wydatki
Rodzina zastępcza spokrewniona	7	20 060	7	16 366,66	9	23 207,20
Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa	5	27 434	6	24 770,79	10	18 587,28
Rodzinny Dom Dziecka	3	31 128	1	10 840,90	1	6 623,06

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	5	40 497	8	61 204,51	6	61 556,17
---------------------------------	---	--------	---	-----------	---	-----------

3.7. Zespół Interdyscyplinarny i działania GOPS w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z pięciu podmiotów – tj.: pomocy społecznej, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oświaty i ochrony zdrowia – którzy łącząc swoją wiedzę, doświadczenie i umiejętności skutecznie przeciwdziałają przemocy w rodzinie. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie; podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym jak również poza nim dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze. Do zadań grup roboczych należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Zestawienie wskaźników monitorujących pracę *Zespołu Interdyscyplinarnego* prezentuje tabela nr 19.

Tabela 19. Statystyki dotyczące pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Liczba posiedzeń ZI	4	5	4
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	319	283	266
Liczba przekazanych do przewodniczącego ZI formularzy <i>Niebieska Karta</i> cz. „A”,	53	60	60
Ośrodki Pomocy Społecznej	22	23	29
Policję	28	30	25

Oświatę	2	6	4
Ochronę Zdrowia	1	1	2
Liczba wypełnionych formularzy <i>Niebieska Karta „C”</i>	42	49	43
Liczba wypełnionych formularzy <i>Niebieska Karta „D”</i> z udziałem sprawców	41	41	46
Liczba wezwań wysłanych do osób, co do których zachodzi podejrzenie, że są sprawcami przemocy w związku z wszczęciem procedury „NK”	81	83	83
Powiadomienie Komisariatu Policji w Długołęce w związku ze zgłoszeniem występowania przemocy domowej oraz z prośbą o monitorowanie środowiska	55	67	60
Powiadomienie Sądu Rodzinnego i zwrócenie się z prośbą o wgląd w sytuację rodziny, z uwagi na wychowywanie się w tych rodzinach małoletnich dzieci	9	5	28
Liczba zawiadomień do Prokuratury o popełnieniu przestępstwa, w związku ze znęcaniem się nad bliskimi członkami rodziny	2	2	6
Uruchomienie procedury dotyczącej leczenia odwykowego w stosunku do osób, co do których zachodziło podejrzenie, że są sprawcami przemocy	18	20	15

Na podstawie art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Długołęka na rok 2018 został przyjęty Uchwałą Nr XXXI/389/17 Rady Gminy Długołęka z dnia 30 listopada 2017 r. Program był kontynuacją zadań realizowanych w Gminie w zakresie przemocy w rodzinie i stanowił wykaz działań, będących jednocześnie zadaniami własnymi Gminy, jak i zadaniami, które zostały wprowadzone w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce w okresie od sierpnia 2018 r. do grudnia 2018 r., realizował projekt socjalny: „(Od) buduj swoją rodzinę”. W ramach projektu zrealizowano następujące działania:

- Punkt Konsultacji Prawnych - udzielanie bezpłatnych porad prawnych przez osoby dotknięte i zagrożone przemocą w rodzinie, z zakresu kodeksu cywilnego, rodzinnego, opiekuńczego, dotyczących spraw rozwodowych, separacji, podziału majątku dorobkowego, alimentacyjnych, o eksmisję, rozdzielenia majątkowej.
- Animator rodziny – działania aktywizacyjne prowadzone na rzecz rodzin z dziećmi w miejscu zamieszkania rodziny. Wsparciem animatora zostały objęte 3 rodziny.
- Gminny Dzień Bez Przemocy zorganizowany w Szkole Podstawowej w Łozinie – działania profilaktyczne oraz edukacyjne: zajęcia dla uczniów dotyczące tematyki przeciwdziałania przemocy oraz dostępnych form wsparcia - przeprowadzone przez członków ZI w Długołęce, wypuszczenie przez dzieci balonów, jako symbol sprzeciwu wobec zjawiska przemocy, wspólne robienie plaketek o tematyce przeciwdziałania przemocy.

- Organizacja zabawy Mikołajkowej wraz z paczkami świątecznymi (artykuły w paczkach zebrane zostały w ramach zorganizowanej zbiórki społecznej) dla dzieci z rodzin zagrożonych i doświadczających przemocy w rodzinie.
- Wyjazd edukacyjny (3 dni) dla rodzin zagrożonych i doświadczających przemocy. Działania edukacyjne obejmowały: treningi umiejętności rodzicielskich, poradnictwo rodzinne, warsztaty dla dzieci oraz zajęcia mające na celu wspólne, aktywne spędzanie czasu.
- Piknik Rodzinny, którego celem było wskazanie rodzicom i dzieciom możliwości wspólnego spędzania czasu wolnego.
- Kampania edukacyjno - informacyjna prowadzona w miejscach użyteczności publicznej.
- Opracowanie logo „Gmina Długoleka bez Przemocy”.

Zadania wyznaczone w programie i projekcie „(Od) buduj swoją rodzinę” realizowane były w ramach środków własnych przeznaczonych na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy kwota 19 689,47 zł oraz w ramach podstawowej działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długolece i działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.

3.8. Działania na rzecz osób bezdomnych w Gminie Długoleka

Gminny Program Wychodzenia z Bezdomności na lata 2016 – 2018 został przyjęty Uchwałą Nr XI/148/15 Rady Gminy Długoleka w dniu 04 grudnia 2015 r.

Celem Programu było przeciwdziałanie zjawisku bezdomności oraz łagodzenie jego skutków poprzez podejmowanie działań na rzecz osób bezdomnych oraz zagrożonych bezdomnością. Adresatami programu były osoby i rodziny bezdomne, zagrożone bezdomnością, zamieszkujące lub przebywające na terenie gminy Długoleka, w tym w Schronisku św. Brata Alberta dla Bezdomnych Mężczyzn w Szczodrem.

Osoba bezdomna została zdefiniowana w ustawie z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej jako osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Zadania Programu realizowane były w ramach ustawowej działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długolece oraz we współpracy ze Schroniskiem św. Brata Alberta dla Bezdomnych Mężczyzn w Szczodrem.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do udzielenia pomocy osobie bezdomnej zobowiązana jest **gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały** (art. 101 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej). W przypadkach szczególnie uzasadnionych sytuacją osobistą osoby bezdomnej ubiegającej się o świadczenia oraz w sprawach niecierpiących zwłoki, właściwą miejscowo jest gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o świadczenia. Gmina właściwa ze

względu na miejsce zamieszkania albo na ostatnie miejsce zameldowania tej osoby na pobyt stały jest obowiązana do zwrotu wydatków gminie, która przyznała świadczenia w miejscu pobytu (art. 101 ust. 3 i 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).

Liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością na terenie gminy Długołęka:

- 1) Osoby bezdomne – mieszkańcy Schroniska Brata Alberta - 121
- 2) Osoby bezdomne – mieszkańcy gminy Długołęka - 3
- 3) Osoby zagrożone bezdomnością – mieszkańcy gminy Długołęka - 11

Pomoc społeczna udzielana na rzecz osób bezdomnych – mieszkańców schroniska

Świadczenia pomocy społecznej na rzecz osób bezdomnych przebywających w Schronisku, przyznawane i wypłacane są przez gminy ich ostatniego zameldowania. Na wniosek gminy, która zobowiązana jest do przyznawania i wypłacania świadczeń, pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce przeprowadzają z osobami bezdomnymi wywiady środowiskowe, w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. W 2018 r. pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce przeprowadzili 544 wywiady środowiskowe z 191 podopiecznymi, celem udzielenia pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, kierowania do Domów Pomocy Społecznej.

W przypadkach szczególnie uzasadnionych sytuacją osobistą osoby ubiegającej się o świadczenia, w sprawach niecierpiących zwłoki, w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, właściwa miejscowo jest gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o świadczenie. W gminie Długołęka świadczenie to realizowane jest w formie zasiłku celowego, przeznaczonego na zakup niezbędnych leków.

Osobom bezdomnym niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej potwierdza prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W ramach struktury Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce wyodrębnione są 2 samodzielne stanowiska – pracowników socjalnych współpracujących ze Schroniskiem w Szczodrem oraz realizujących zadania na rzecz osób bezdomnych na terenie gminy Długołęka.

Tabela 20. Działania podejmowane na rzecz osób bezdomnych w 2018 r.

Działania podejmowane na rzecz osób bezdomnych	Ilość
Wywiady środowiskowe przeprowadzone na wniosek innych gmin, celem sfinansowania kosztów pobytu bezdomnych w Schronisku	156
Wywiady środowiskowe przeprowadzone na wniosek innych gmin, celem przyznania zasiłku celowego oraz okresowego bezdomnym przebywającym w Schronisku (zakup odzieży, obuwia, środków czystości i higieny osobistej, biletów MPK, leków)	469
Wywiady środowiskowe przeprowadzone na wniosek innych gmin, celem przyznania zasiłku stałego bezdomnym przebywającym w Schronisku	48

Wywiady środowiskowe przeprowadzone na wniosek innych gmin, celem skierowania bezdomnych przebywających w Schronisku do DPS, ZOL	15
Przyznanie oraz pomoc w realizacji świadczenia z pomocy społecznej (zasilek celowy) na zaopatrzenie os. bezdomnej w niezbędne lekarstwa.	5
Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	70

Pomoc społeczna udzielana na rzecz osób bezdomnych, zagrożonych bezdomnością – mieszkańców gminy

W 2018 roku podejmowane były działania, zapobiegające sytuacjom prowadzącym do wzrostu liczby osób bezdomnych oraz zapewnienia wsparcia osobom zagrożonym bezdomnością. W tym celu prowadzono działania monitorujące sytuację osób żyjących w trudnych warunkach lokalowych, doświadczających ubóstwa, podejmowano wobec nich działania interwencyjne, jak również prowadzono z nimi pracę socjalną w kierunku zaspokajania ich podstawowych potrzeb bytowych. Osoby te poprzez różne formy pomocy podejmowały działania na rzecz zmiany swojej sytuacji życiowej. Z danych GOPS wynika, że w 2018 r. zostało objętych wsparciem 12 osób bezdomnych - mieszkańców gminy Długołęka (w tym 6 osób zamieszkałych poza schroniskiem, żyjących w trudnych warunkach lokalowych, tj. w pustostanach, domkach na działkach, altanach), natomiast 6 osób - mieszkańców gminy przebywających w Schronisku dla bezdomnych w Szczodrem, w Noclegowni lub w Domu Ciepła we Wrocławiu.

Pomocą społeczną z powodu bezdomności w 2018 zostało objętych 14 osób (mieszkańców gminy) przeznaczono środki finansowe w wysokości 109 561 zł.

Tabela 21. Świadczenia z pomocy społecznej na rzecz osób bezdomnych – mieszkańców gminy w 2018 roku.

Rodzaj świadczenia	Ilość osób	Kwota
Zasilek stały	5	26.782,46
Zasilek celowy	2	650,00
Zasilek okresowy	1	1.672,00
Opłaceniu pobytu w Domu Pomocy Społecznej	3	67.846,80
Finansowanie kosztów pobytu w schronisku	4	12.609,23

Największe koszty zostały poniesione na zapewnienie osobom potrzebującym „dachu nad głową” oraz właściwej opieki tj. na sfinansowanie pobytu w Domu Pomocy Społecznej. W 2018 r. 2 mieszkańców (bezdomnych) gminy Długołęka, przebywało w Domach Pomocy Społecznej, miesięczny koszt na osobę wynosił odpowiednio: 2556 zł oraz 2696 zł.

Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom bezdomnym – mieszkańcom gminy następuje poprzez przyznanie tymczasowego miejsca w Schronisku dla Bezdomnych Mężczyzn w Szczodrem (liczba zabezpieczonych miejsc - 3), oraz w Schronisku dla

Kobiet i Matek z Dziećmi we Wrocławiu (liczba zabezpieczonych miejsc – 1), na mocy Porozumienia z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta.

3.9. Program „Spełnić choć jedno marzenie” – działania na rzecz osób niepełnosprawnych

Niepełnosprawność w gminie Długołęka postrzegana jest jako ważna kwestia społeczna. Wychodząc naprzeciw problemom osób z niepełnosprawnością gmina Długołęka – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce realizuje od 2004 r., program „Spełnić choć jedno marzenie”, którego koordynatorem jest pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ideą programu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, poprzez aktywne wspieranie osób z niepełnosprawnością, zależnych i ich opiekunów. Program promuje zintegrowane podejście, oparte na potrzebach człowieka, sankcjonuje zmianę społecznego postrzegania osoby z niepełnosprawnością.

Strategicznym celem programu jest wspieranie działań skierowanych do szerokiego grona odbiorców sprzyjających eliminacji bądź ograniczeniu zjawiska izolacji społecznej i wykluczenia społecznego. Podejmowane działania są odpowiedzią na lokalne potrzeby społeczne i służą osiągnięciu realnych, długofalowych efektów w niwelowaniu barier wykluczenia społecznego w wymiarach: dostępu do kultury, edukacji społecznej, komunikacji społecznej, dostępności wydarzeń sportowych, turystyki, budowania pozytywnego wizerunku społecznego, włączania do uczestnictwa w życiu publicznym, a także zdrowia psychicznego. Podejmowane działania uwzględniają także potrzebę rodzin osób z niepełnosprawnościami w obszarze wsparcia, edukacji, łamania stereotypów społecznych, umożliwienia korzystania z czasu wolnego. Program nakierowany jest na uzyskanie integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin ze środowiskiem społecznym, na przełamywanie barier, stereotypów i uprzedzeń, pozwala uczestnikom uczyć się, doskonalić i bezpiecznie praktykować w obszarze umiejętności i kompetencji społecznych, poprzez uwolnienie własnych możliwości, wzmocnienie własnych wartości, świadomego korzystania z posiadanego potencjału.

Adresatami programu są także rodzice i opiekunowie tych osób, jak również ludzie dobrej woli oraz instytucje podejmujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu gminy Długołęka.

W okresie od stycznia do grudnia 2018 r. dla uczestników programu prowadzone były **cykliczne zajęcia integracyjno - warsztatowe.**

W programie uczestniczy około **60** osób. Jest on w całości finansowany ze środków **Wójta Gminy Długołęka**. Program realizowany jest przez zawodowych pracowników socjalnych, terapeutów zajęciowych (podczas zajęć warsztatowych w PDPS w Ostrowinie) oraz wolontariusza, bez którego nie byłaby możliwa komunikacja osób, poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Tabela 22. Działania zrealizowane w ramach programu „Spełnić choć jedno marzenie” w 2018 r.

Data	Działania
28 luty 2018 r.	Wyjazd do kina
20 marzec 2018 r.	Zajęcia warsztatowe w Powiatowym Domu Pomocy Społecznej w Ostrowinie; Integracja uczestników w ramach przedstawienia przygotowanego przez mieszkańców DPS z okazji Dnia Kobiet
24 marzec 2018 r.	Warsztaty wielkanocne w ramach współpracy z GOK Długołęka „U progu Wielkiej Nocy”
18 kwiecień 2018 r.	Udział uczestników programu w Muzycznym Wieczorze dla Przyjaciół
27 kwiecień 2018 r.	Zorganizowanie i udział w uroczystym Śniadaniu Wielkanocnym dla uczestników programu „Spełnić choć jedno marzenie”
20 maj 2018 r.	Udział uczestników programu w Święcie Konia w Siedlcu;
24-27 maj 2018 r.	Udział uczestników w czterodniowej wycieczce rekreacyjno - integracyjnej do Pogorzeliczy
24 czerwiec 2018 r.	Udział uczestników w Biesiadzie plenerowej z okazji IX Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych zorganizowanej przez PCPR w Oleśnicy oraz Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Ostrowinie
28 lipiec 2018 r.	Wycieczka jednodniowa do Lichenia
25 sierpień 2018 r.	wyjazd do Henrykowa. Udział w IX Pielgrzymce Osób Niepełnosprawnych Ich Przyjaciół i Rodzin – Henryków 2018
08 wrzesień 2018 r.	udział w Pikniku Integracyjnym dla Osób Niepełnosprawnych i Ich Opiekunów w Krzyżowicach, zorganizowanym przez PCPR we Wrocławiu, przy współudziale GOPS w Długołęce
20 wrzesień 2018 r.	Udział grupy uczestników z programu w XV edycji w II Dolnośląskich Mistrzostwach DPS w Nordic Walking – Ostrowina 2018,
11 październik 2018 r.	Wycieczka jednodniowa do Skalnego Miasta w Czechach
23 październik 2018 r.	Udział uczestników w muzycznym wieczorze dla przyjaciół, zorganizowanym przez GOK
11 listopad 2018 r.	udział w uroczystej wieczornicy z okazji Święta Odzyskania Niepodległości w Kościele Parafialnym pw. Św. Michała w Długołęce
16 listopad 2018 r.	Udział uczestników w recitalu gitarowym, zorganizowanym przez GOK
23 listopad 2018 r.	udział uczestników w zabawie Andrzejkowej
15 grudzień 2018 r.	Organizacja warsztatów Bożonarodzeniowych
18 grudzień 2018 r.	zorganizowanie i udział uczestników programu w uroczystym spotkaniu wigilijnym

Osiągnięcia Programu „Spełnić choć jedno marzenie”:

20.09.2018 r. - Udział Grupy Uczestników Programu „Spełnić choć jedno marzenie” w II Dolnośląskich Mistrzostwach Domów Pomocy społecznej w Nordic Wolking –zajęcie przez naszych uczestników:

- II miejsce - srebrny medal - na dystansie 3000 m kobiet z niepełnosprawnością,
- III miejsce - brązowy medal – na dystansie 3000 m mężczyzn z niepełnosprawnością,
- IV miejsce (Puchar) - w klasyfikacji generalnej – jako Drużyna z Długołęki.

4. Udzielone świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawcze

4.1. Świadczenia rodzinne

Ustawa o świadczeniach rodzinnych obejmuje następujące rodzaje świadczeń:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna,
- jednorazową zapomogę z tyt. urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie.

W 2018 roku **łącna wartość świadczeń rodzinnych** wyniosła **3 632 611,00 zł**. Wzrost świadczeń o 6,7%.

Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł /764,00 zł - gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności/ Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia,
- 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia,
- 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia;

Dodatki do zasiłku rodzinnego:

- z tytułu urodzenia dziecka – jednorazowo 1000,00 zł;
- z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400,00 zł/msc;
- z tytułu samotnego wychowania dziecka – 193 zł/msc /273,00 zł – orzeczenie o niepełnosprawności/;
- z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 95,00 zł/msc;
- z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka – 90,00 zł (do 5 r.ż.), 110,00 zł (pow. 5 r.ż.);
- z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - 100,00 zł jednorazowo;
- z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – 113,00 (w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła), 69,00 zł (w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się szkoła);

Świadczenie rodzicielskie przysługuje z tytułu urodzenia dziecka, osobom nie mającym prawa do zasiłku macierzyńskiego. Uprawnieni do pobierania tego świadczenia są więc, m.in. bezrobotni, studenci, a także zatrudnieni na podstawie umów cywilnoprawnych nieobjętych dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Świadczenie rodzicielskie przysługuje w wysokości 1000 zł miesięcznie i jest niezależne od dochodu.

Świadczenia opiekuńcze:

- zasiłek pielęgnacyjny przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 r.ż., jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu

niepełnosprawności; osobie, która ukończyła 75 lat; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia – 184,42 zł/msc.⁴ (od 01.11.2018 r.);

- Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, które sprawują opiekę nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, nie podejmując zatrudnienia, ani innej pracy zarobkowej – 620,00 zł/msc.
- Świadczenie pielęgnacyjne – przysługuje osobom, które nie podejmują lub rezygnują z zatrudniania lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny (jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później, niż do ukończenia 18 r.ż. lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 r.ż) – 1477,00 zł/msc.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – 1000,00 zł dla rodzin o miesięcznych dochodach poniżej 1922,00 zł.

W tabeli 23 zaprezentowano wartość wypłaconych w 2018 roku świadczeń rodzinnych – na tle 2016 i 2017 roku – według głównych grup.

Tabela 23. Wartość udzielonych świadczeń rodzinnych według głównych grup w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.
I. Zasiłki rodzinne z dodatkami:	1 428 804	1 629 681	1 700 541
1. Zasiłki rodzinne	909 459	1 039 155	1 163 611
2. Dodatki do zasiłków rodzinnych	519 345	590 526	536 930
II. Świadczenia opiekuńcze:	1 324 590	1 540 439	1 686 120
1. Zasiłki pielęgnacyjne	483 174	510 102	534 412
2. Świadczenia pielęgnacyjne	754 800	977 413	1 111 284
3. Specjalny zasiłek opiekuńczy	25 636	23 484	19 940
4. Zasiłek dla opiekuna*	60 980	36 729	20 484
III. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	233 000	236 000	246 000

*świadczenie będące realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r., sygn. akt TK akt K 27/13.

Zasiłek rodzinny i dodatki tzw. „złotówka za złotówkę” wypłacone na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w 2018 r.:

- Ilość świadczeń – 389;
- Wartość świadczeń – 79.017,00

Tabela 24. Liczba udzielonych świadczeń rodzinnych według głównych grup w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016 r.	2017	2018
I. Zasiłki rodzinne z dodatkami:	12 063	13 201	13 611
1. Zasiłki rodzinne	8 155	9045	9 745
2. Dodatki do zasiłków rodzinnych	3 908	4156	3 866

⁴ Od 01.10.2018 do 31.10.2018 zasiłek pielęgnacyjny wynosił 153,00 zł/msc.

II. Świadczenia opiekuńcze:	3 910	4158	4 235
1. Zasiłki pielęgnacyjne	3 158	3334	3 441
2. Świadczenia pielęgnacyjne	583	706	757
3. Specjalny zasiłek opiekuńczy	50	46	37
4. Zasiłek dla opiekuna	119	72	39
III. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	233	236	246

Składki na ubezpieczenie społeczne za osoby pobierające świadczenia rodzinne: 257.128,00 zł;

Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenia rodzinne: 24.216,00 zł.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Wypłata świadczenia nie jest uzależniona od kryterium dochodowego. Wartość wypłaconych **świadczeń rodzicielskich** w roku 2018 prezentuje tabela 25

Tabela 25. Świadczenia rodzicielskie w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Wartość świadczeń	400 169	601 060	655 882
Ilość świadczeń	428	662	711

W 2018 roku w sprawach świadczeń rodzinnych zostało wydanych **1370 decyzji administracyjnych**.

4.2. Świadczenia „Za życiem”

Jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł przyznawane jest z tytułu urodzenia się żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie stwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie przysługuje niezależnie od wysokości dochodu osiąganego przez członka rodziny. Podobnie jak w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowego) jednorazowe świadczenie przysługuje w sytuacji, gdy matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu. Fakt ten należy potwierdzić odpowiednim zaświadczeniem lekarskim wystawionym przez położną.

W 2018 roku wypłacono **5** świadczeń „Za życiem”, na łączną kwotę **20 000,00 zł**. W 2017 r. wypłacono 3 świadczenia, na łączną kwotę 12 000,00 zł

4.3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest dziecko, które ma zasądzone od rodzica alimenty, jeżeli ich egzekucja jest bezskuteczna. Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód netto na osobę w rodzinie w roku poprzedzającym okres świadczeniowy nie przekracza 725,00 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w kwocie bieżąco zasądzonych alimentów, ale nie więcej niż po 500,00 zł/msc na dziecko. W wyniku wydatkowanych środków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długolece wypłacił 1028 świadczeń dla 87 świadczeniobiorców na łączną kwotę 437 150 zł.

Strukturę wypłaconych świadczeń – w ujęciu wartościowym i ilościowym – na tle 2016 i 2017 roku prezentuje tabela 26:

Tabela 26. Wartość i liczba świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych w latach 2016 - 2018

Wyszczególnienie	Wartość świadczeń (zł)			Liczba świadczeń		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
na osobę uprawnioną w wieku do 18 lat	357 620	404 300	356 950	882	966	827
na osobę uprawnioną w wieku powyżej 18 r.ż.	95 500	110 700	80 200	235	272	201
O g ó ł e m	453 120	515 000	437 150	1117	1238	1028

Zgodnie z art. 27 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, dłużnik alimentacyjny zobowiązany jest do zwrotu należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami.

W 2018 roku łączna wartość kwot zwróconych przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosła 113 437,82 zł (dla porównania w 2017 roku było to 74 042,91 zł). Strukturę w ujęciu wartościowym zestawiono w tabeli nr 27.

Tabela 27. Wartość kwot zwróconych przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2016 i 2017 według sposobu przekazania kwot

Wyszczególnienie	Kwota (zł)		
	2016	2017	2018
przekazane na dochody budżetu państwa	10 961,13	44 426,10	88 502,15
przekazane na dochody własne gminy wierzyciela	7 307,39	29 616,81	24 935,67
O g ó ł e m	18 268,52	74 042,91	113 437,82

W 2018 roku liczba wydanych decyzji administracyjnych odnośnie funduszu alimentacyjnego przez organ właściwy wierzyciela wyniosła 100

4.4. Świadczenia wychowawcze „500 plus”

Celem świadczenia wychowawczego „500 plus” jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Organ właściwy realizuje zadania z zakresu świadczenia wychowawczego jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Świadczenie wychowawcze otrzymują rodzice, opiekunowie prawni lub opiekunowie faktyczni dziecka i wynosi ono 500 zł miesięcznie. Świadczenie przysługuje do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Na drugie i kolejne dziecko świadczenie wychowawcze przyznawane jest niezależnie od wysokości dochodu rodziny. Na pierwsze lub jedyne dziecko, rodzice otrzymują świadczenie po spełnieniu kryterium dochodowego, które wynosi: 800 zł netto na osobę w rodzinie lub 1.200 zł, jeśli w rodzinie jest wychowywane dziecko niepełnosprawne.

O świadczenie wychowawcze mogą się ubiegać również osoby, których członkowie rodziny przebywają poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej - w państwach Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a wyjazd/pobyt ten nie ma charakteru turystycznego, leczniczego lub nie jest związany z podjęciem przez dziecko kształcenia poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. W takich przypadkach gmina przekazuje wniosek wraz z dokumentami marszałkowi województwa w celu jego rozpatrzenia i ustalenia czy nie mają zastosowania unijne przepisy o koordynacji systemu zabezpieczeń społecznych. Ma to na celu uniknięcie niedopuszczalnej w przepisach unijnych sytuacji pobierania przez tę samą osobę podobnych świadczeń w dwóch państwach UE/EOG jednocześnie. Świadczenie wychowawcze nie jest wliczane do dochodu przy ustalaniu prawa do innych świadczeń, m.in. z pomocy społecznej, rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego czy stypendiów dla uczniów i studentów. Świadczenie wychowawcze i koszty jego obsługi finansowane są w formie dotacji celowej z budżetu państwa, wynoszącej w 2018 r. 1,5 % otrzymanej dotacji na świadczenie wychowawcze.

W roku 2018 na realizację zadań z zakresu wsparcia rodzin w ramach Programu Rodzina 500+ wykorzystano 19 936 558,02 zł z tego 19 675 001,85 zł przeznaczono na wypłatę świadczeń osobom uprawnionym, a 285 485,39 zł na obsługę zadania.

Tabela 28. Statystyka świadczeń wychowawczych w latach 2017 - 2018

Wyszczególnienie	2017	2018
Liczba świadczeń	38230	39057
Liczba rodzin	3004	3207
Liczba świadczeń nienależnie pobranych	44	57
Kwota odzyskanych świadczeń	14 000,00 zł	19 500,00 zł
Liczba świadczeń w ramach koordynacji	61	177
Kwota świadczeń wypłaconych w ramach koordynacji	30 500,00 zł	88 357,27
Kwota wypłaconych świadczeń	19 055 509,00 zł	19 675 001,85
Koszty obsługi	290 184,64 zł	285 485,39
Liczba wniosków	3265	2676
Liczba decyzji	3164	2621

Całościowy koszt realizacji zadania wyniósł **19.936.558,02 zł**

Analiza wydatkowanych środków oraz efektów rzeczowych wynikających z realizacji zadania 500 plus

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce analizował efekty realizacji zadań z zakresu wsparcia rodzin w ramach Programu Rodzina 500+. W związku z realizacją od dnia 1 kwietnia 2016 r. Programu Rodzina 500+, zaobserwowano mniejszą (w porównaniu do tego samego okresu roku 2015) liczbę wniosków złożonych przez rodziny uprawnione do otrzymywania świadczeń z pomocy społecznej, tj. zasiłków celowych, zasiłków okresowych oraz świadczeń w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Na podstawie przeprowadzanych wywiadów środowiskowych oraz raportów z pracy pracowników socjalnych i asystentów rodzin, wśród rodzin wychowujących dzieci poprawiła się jakość życia - dzieci mają zabezpieczone podstawowe potrzeby związane z ubiorem, żywnością, edukacją, rozwijaniem zainteresowań. Pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny prowadzili działania związane z racjonalnym wydatkowaniem otrzymywanych świadczeń – zaspokajaniem w pierwszej kolejności niezbędnych potrzeb związanych z opieką i wychowaniem dzieci. Pracownicy GOPS prowadzili działania mające na celu rozpoznawanie potrzeb dzieci w zakresie wyposażenia w pomocy edukacyjne – komputer, dostęp do internetu oraz inne adekwatne do aktywności, wieku czy zainteresowań przejawianych przez dzieci. Rodziny korzystające ze świadczeń wychowawczych rzadziej zgłaszają się po świadczenia w ramach pomocy społecznej, rzadziej doświadczają sytuacji kryzysowych związanych z brakiem środków na pokrycie niezbędnych wydatków. Pracownicy GOPS obserwują wśród rodzin większą systematyczność oraz brak zaległości w pokrywaniu wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania. W porównaniu z latami 2015-2016 obserwuje się mniejsze zainteresowanie rodzin Programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Niezależnie jednak od braku potrzeb ze strony rodzin, w ramach współpracy ze szkołami prowadzony jest systematyczny monitoring w zakresie rozpoznawania sytuacji związanych z dożywianiem wśród dzieci. Pracownicy szkół w przypadku sygnałów zaniedbań w tym obszarze, zgłaszają rodzinę, celem sprawdzenia jej sytuacji życiowej.

Tabela 29. Analiza dożywiania dzieci w latach 2015 - 2018

Dożywianie dzieci	2015	2016	2017	2018
dożywianie dzieci w placówkach oświatowych	65	74	22	21
zasiłki celowe na zakup żywności dla dzieci nie uczęszczających do placówek oświatowych i dla dzieci w okresie ferii, wakacji	114	112	65	24

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce prowadził analizy wydatkowanych środków, w szczególności w odniesieniu do celu świadczenia wychowawczego wskazanego w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, częściowe pokrycie

wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Kierowano się przy tym poszanowaniem autonomii rodziny, że ewentualna ingerencja w funkcjonowanie danej rodziny, może nastąpić w wyjątkowych sytuacjach, na skutek sygnałów lub informacji przekazanej ze środowiska. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, w sytuacji gdy w stosunku do osoby pobierającej świadczenie wystąpią wątpliwości dotyczące wydatkowania świadczenia wychowawczego niezgodnie z celem lub jego marnotrawienia, możliwe jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w celu weryfikacji tych wątpliwości. W 2018 r. wystąpiły 2 przypadki, w których analiza sytuacji rodziny wskazywała, iż mogło dochodzić do sytuacji marnotrawienia świadczeń wychowawczych. W rodzinach tych zostały przeprowadzone wywiady środowiskowe, na podstawie których ustalono, iż ma miejsce wydatkowanie świadczenia niezgodnie z przeznaczeniem, w związku z czym została dokonana zamiana wypłaty pieniężnej na pomoc w formie rzeczowej. Analiza oraz monitoring sposobu wydatkowania środków systematycznie prowadzone są w odniesieniu do osób objętych świadczeniami z pomocy społecznej, objętych wsparciem asystenta rodziny oraz procedurą „Niebieskie Karty”. Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej monitorują sytuację rodzin wychowujących dzieci, w tym zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci – żywność, odzież, niezbędne pomoce edukacyjne. Asystenci rodzin w ramach pracy z rodziną o trudnościach opiekuńczo – wychowawczych, prowadzą działania mające na celu nabycie umiejętności racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, określania prawidłowej hierarchii potrzeb. Sytuacja w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” monitorowana jest przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, szczególnie w odniesieniu, gdy jedną z przyczyn przemocy jest uzależnienie. W ramach prowadzonej procedury monitorowana jest sytuacja bytowa dzieci, w tym zaniedbań rozumianych jako niezapewnianie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka - niezapewnianie dzieciom odpowiedniego odżywiania, odzieży, schronienia w ramach możliwości i zasobów rodziców, w tym otrzymywania świadczeń służących pokryciu wydatków związanych z wychowaniem dziecka. Pracownicy GOPS w rodzinach wychowujących dzieci, korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz objętych świadczeniami pomocy społecznej prowadzą edukację w zakresie obowiązków rodziców / opiekunów wynikających z przepisów prawa. Powyższe działania prowadzone są również w odniesieniu do świadczeń, które rodzina otrzymuje w ramach funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych. W rodzinach objętych świadczeniami pomocy społecznej prowadzone są również działania mające na celu ocenę, czy otrzymywane świadczenia w pełni zaspokajają potrzeby związane z wychowaniem i opieką nad dziećmi. W sytuacji, gdy świadczenia nie wystarczały na zaspokojenie potrzeb, pracownicy socjalni lub asystenci rodziny proponowali działania pomocowe – zasądzenie alimentów, podwyższenie kwot alimentów na rzecz dzieci, świadczenia z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

4.5. Świadczenie „Dobry start”

Świadczenie Dobry Start w wysokości 300 zł raz w roku (jednorazowo) przysługuje w związku z rozpoczęciem przez dziecko roku szkolnego. Świadczenie Dobry Start przysługuje raz w roku na każde dziecko uczące się w szkole do ukończenia 20 lub – w przypadku dzieci niepełnosprawnych – 24 roku życia. Wsparcie z programu „Dobry Start” przysługuje wyłącznie dzieciom uczącym się w szkole. Program nie obejmuje dzieci realizujących przygotowanie przedszkolne w przedszkolu, oraz w tzw. „zerówce” prowadzonej w szkole.

Tabela 30. Statystyka świadczeń „Dobry start” 2018 r.

Wyszczególnienie	Wartość
Liczba świadczeń	4 646
Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, z tego:	4 646
— w szkole podstawowej	3 327
— w szkole ponadpodstawowej	250
— w dotychczasowym gimnazjum lub dotychczasowej szkole ponadgimnazjalnej	1042
— w szkole artystycznej, w której jest realizowany obowiązek szkolny	15
— w młodzieżowym ośrodku socjoterapii	1
— w specjalnym ośrodku szkolno - wychowawczym	5
— w ośrodku rewalidacyjno - wychowawczym	6
Dotacja otrzymana z budżetu państwa na realizację świadczenia, z tego:	1 442 920
Kwota wypłaconych świadczeń	1 393 800
Koszty obsługi	44 215
Liczba wniosków	3401

Podsumowanie oraz potrzeby w zakresie pomocy społecznej

Podsumowując działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długołęce ustalono następujące potrzeby mające istotny wpływ na rozwój funkcjonującego systemu pomocy społecznej:

- 1) Zapewnienie rozwoju środowiskowej opieki osobom zależnym o ograniczonej samodzielności z powodu stanu zdrowia i/lub wieku poprzez zapewnienie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, utrzymujących osobę jak najdłużej w jej naturalnym środowisku.
- 2) Zapewnienie rozwoju środowiskowego systemu wsparcia dla osób starszych poprzez działalność Klubu Seniora, w ramach rządowego Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015 -2020.
- 3) Realizacja projektów socjalnych, w szczególności projektu „Spełnić choć jedno marzenie”, który obejmuje działania aktywizacyjne oraz integracyjne, skierowane do osób z niepełnosprawnością.

- 4) Utworzenie mieszkania chronionego - prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej mieszkanie chronione to lokal mieszkalny, którego warunki mają za zadanie przygotować osoby w nim mieszkające do prowadzenia samodzielnego życia, uczestnictwa w życiu społecznym i ułatwić integrację społeczną. Przygotowaniem tym zajmują się specjaliści z różnych dziedzin: pracownik socjalny, psycholog, terapeuta, asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun.
- 5) Rozwój systemu specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, prawnego, psychologicznego dla osób i rodzin znajdujących w trudnej sytuacji życiowej.
- 6) Dostosowanie zatrudnienia pracowników socjalnych do wymogów zawartych w przepisach ustawy o pomocy społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w gminie (1 pracownik socjalny / 2000 mieszkańców gminy) lub proporcjonalnie do liczby osób i rodzin objętych pracą socjalną (1 pracownik socjalny / 50 środowisk)
- 7) Zapewnienie rozwoju zawodowego pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez organizację szkoleń i superwizji, mających na celu utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług i wzmacnianie kompetencji zawodowych, udzielanie wsparcia, poszukiwanie źródeł trudności w pracy i możliwości ich pokonywania.
- 8) Poprawa bazy lokalowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w zakresie warunków i bezpieczeństwa pracy oraz jakości świadczonych usług pomocy społecznej oraz zadań zleconych (świadczenia rodzinne, wychowawcze, Dobry Start).

Długoleka, dnia 05.04.2019 r.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Długolece
Ewelina Waiczak-Fetc

Spis tabel

Tabela 1. Wielkość zatrudnienia w GOPS Długoleka w latach 2016 - 2018	4
Tabela 2. Przyznane świadczenia w ramach zadań zleconych i zadań własnych w 2016 - 2018 roku	10
Tabela 3. Pomoc w formie pracy socjalnej w latach 2016 - 2018.....	11
Tabela 4. Liczba kontraktów socjalnych i osób nimi objętych w latach 2016 - 2018.....	11
Tabela 5. Lista powodów przyznanej pomocy społecznej w latach 2016 - 2018.....	12
Tabela 6. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2018 r.	13
Tabela 7. Świadczenia przyznane w postaci <i>zasiłków stałych</i> w latach 2016 - 2018.....	14
Tabela 8. Świadczenia przyznane w postaci <i>zasiłków okresowych</i> w latach 2016 - 2018	15
Tabela 9. Przyznane zasiłki okresowe według powodów ich przyznawania w latach 2016 - 2018.....	15
Tabela 10. Świadczenia przyznane w postaci <i>usług opiekuńczych</i> w latach 206 - 2018.....	16
Tabela 11. Świadczenia przyznane w postaci <i>innych zasiłków celowych i w naturze</i> w latach 2016 - 2018	17
Tabela 12. Liczba rodzin i osób korzystających z zasiłku celowego na żywność w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016 - 2018.....	20
Tabela 13. Świadczenia przyznane w postaci <i>posiłków</i> w latach 2016 - 2018.....	20
Tabela 14. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2018 r. według poszczególnych kategorii efektów pracy... ..	22
Tabela 15. Liczba zrealizowanych wniosków dotyczących Karty Dużej Rodziny w 2016, 2017 i 2018 roku	26
Tabela 16. Podstawowe statystyki dotyczące pracy asystenta rodziny w latach 2016 - 2018.....	29
Tabela 17. Podstawowe trudności w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2016 - 2018	30
Tabela 18. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej w latach 2016 - 2018.....	31
Tabela 19. Statystyki dotyczące pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2016 - 2018	32
Tabela 20. Działania podejmowane na rzecz osób bezdomnych w 2018 r.	35
Tabela 21. Świadczenia z pomocy społecznej na rzecz osób bezdomnych – mieszkańców gminy w 2018 roku.	36
Tabela 22. Działania zrealizowane w ramach programu „Spełnić choć jedno marzenie” w 2018 r.	38
Tabela 23. Wartość udzielonych świadczeń rodzinnych według głównych grup w latach 2016 - 2018.....	40
Tabela 24. Liczba udzielonych świadczeń rodzinnych według głównych grup w latach 2016 - 2018	40
Tabela 25. Świadczenia rodzicielskie w latach 2016 - 2018.....	41
Tabela 26. Wartość i liczba świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych w latach 2016 - 2018	42
Tabela 27. Wartość kwot zwróconych przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2016 i 2017 według sposobu przekazania kwot.....	42
Tabela 28. Statystyka świadczeń wychowawczych w latach 2017 - 2018.....	43
Tabela 29. Analiza dożywiania dzieci w latach 2015 - 2018.....	44
Tabela 30. Statystyka świadczeń „Dobry start” 2018 r.	46

Spis rysunków

Rysunek 1. Powody przyznanej pomocy społecznej w latach 2017 i 2018	12
Rysunek 2. Wartość świadczeń przyznanych w ramach zadań własnych w latach 2017 i 2018	14
Rysunek 3. Wartość świadczeń udzielonych w ramach zasiłków okresowych w latach 2017 i 2018	15